

Etické kodexy vybraných bezpečnostních sborů České republiky, jejich význam a aplikace v praxi

Lukáš Lach

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

INSTITUT
MEZIOBOROVÝCH STUDIÍ BRNO

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Institut mezioborových studií Brno

akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lukáš LACH**
Osobní číslo: **H108157**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Etické kodexy vybraných bezpečnostních sborů České republiky, jejich význam a aplikace v praxi**

Zásady pro vypracování:

Zadané a zvolené téma bude zpracováno podle pokynů obsažených v materiálu IMS "Metodika psaní odborného textu a výzkum v sociálních vědách" (IMS 2009). Případně podle dalších materiálů, z nichž některé jsou obsaženy v literatuře připojené k tomuto studijnímu textu. Zejména bude dbáno na dodržování zásad publikační etiky a pravidel společenskovedního výzkumu. Průběžné výsledky práce budou pravidelně konzultovány s vedoucím bakalářské práce.

S vědomím těchto zásad a pravidel a po konzultaci s vedoucím bude práce zaměřena:

- historie etiky,
- užití etických kodexů vybraných bezpečnostních sborů České republiky,
- význam etických kodexů ve služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů,
- aplikace etických kodexů v praxi.

Součástí práce bude průzkum (event. drobný výzkum) zaměřený na zjištění, do jaké míry ovlivňuje etický kodex chování příslušníků bezpečnostních sborů při jejich práci.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Anzenbacher, A., Úvod do etiky. 1. vyd. Praha: Zvon, české katolické nakladatelství a vydavatelství, spol. s r. o., 1994.

Kraus, B., Jůzl, M., Tannenbergerová, M. Teorie Výchovy, Brno: Institut mezioborových studií Brno, 2011.

Radvan, E. Úvod do Filozofie a etiky, Brno: Institut mezioborových studií Brno, 2011.

Zákon č. 361/2003 Sb., O služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

Zákon č. 273/2008 Sb., O Policii České republiky.

Další doporučená literatura bude obsažena v Projektu bakalářské práce a průběžně doplňována během práce na bakalářské práci.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Renata Oralová

Institut mezioborových studií

Datum zadání bakalářské práce:

16. března 2012

Termín odevzdání bakalářské práce:

30. dubna 2013

V Brně dne 16. března 2012

prof. PhDr. Pavel Mühlpachr, Ph.D.
vedoucí ústavu

PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.
vedoucí katedry

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

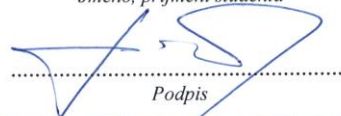
Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

V Brně 15.04.2014

Lukáš LACH
Jméno, příjmení studenta

Podpis

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělčně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu, k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídně k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Cílem bakalářské práce „Etické kodexy vybraných bezpečnostních sborů České republiky, jejich význam a aplikace v praxi“ je analyzovat, charakterizovat a specifikovat etické kodexy příslušníků bezpečnostních sborů. Zhodnotit jejich význam pro samotné příslušníky a aplikaci v praxi. Dílčím cílem bude zjistit, jak morální zásady vnímají občané. Teoretická část práce je zaměřena na existenci etických kodexů bezpečnostních sborů České republiky, jejich analýzu a popis. Praktická část práce se pak zaměřuje na Etický kodex Policie České republiky. Dotazníkovým šetřením je zjišťován názor na dodržování a význam tohoto kodexu jednak z pohledu samotných policistů a jednak z pohledu občanů České republiky. Výsledky tohoto šetření jsou pak analyzovány a je z nich učiněn závěr.

Klíčová slova: etika, profesní etika, etické kodexy, bezpečnostní sbor, Policie české republiky, Etický kodex Policie České republiky

ABSTRACT

The goal of the submitted bachelor thesis „Codes of ethics of the security forces of the Czech republic and their relevance and application in practice“ is to analyse and define codes of ethics of the security forces, to evaluate the importance for the members of security forces and the application in practice. The partial goal is to find out how the moral rules are perceived by the citizens of the Czech republic. The first part of the thesis is focused on the analysis and description of the codes of ethics. Next part engages in research on the Code of ethics of the Police of the Czech republic from the police officer's and citizen's point of view. This part also summarizes the research results.

Keywords: ethics, professional ethics, the codes od ethics, security forces, Police of the Czech republic, Code of ethics of the Police of the Czech republic

Rád bych touto cestou poděkoval Mgr. Renatě Oralové za metodickou pomoc a vedení při tvorbě mé bakalářské práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Lukáš Lach

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 ETIKA	11
1.1 ETIKA	11
1.2 MORÁLKA	13
1.3 HISTORIE	13
1.4 PROFESNÍ ETIKA	14
2 ETICKÉ KODEXY BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ	16
2.1 BEZPEČNOSTNÍ SBORY	16
2.2 VÝZNAM ETICKÝCH KODEXŮ VE SLUŽEBNÍM POMĚRU PŘÍSLUŠNÍKŮ BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ	17
2.3 ETICKÝ KODEX POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY	17
2.4 ETICKÝ KODEX CELNÍ SPRÁVY ČESKÉ REPUBLIKY	20
2.5 ETICKÝ KODEX ÚŘADU PRO ZAHRANIČNÍ STYKY A INFORMACE	22
2.6 ETICKÝ KODEX ÚŘEDNÍKŮ A ZAMĚSTNANCŮ VEŘEJNÉ SPRÁVY	23
II PRAKTICKÁ ČÁST	25
3 KVANTITATIVNÍ VÝZKUM ETICKÉHO KODEXU POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY	26
3.1 CÍLE A HYPOTÉZY	26
3.2 METODY VÝZKUMU	27
3.3 DOTAZNÍK PRO PŘÍSLUŠNÍKY POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY	27
3.4 DOTAZNÍK PRO OBČANY ČESKÉ REPUBLIKY	29
3.5 ANALÝZA VÝSLEDKŮ DOTAZNÍKU PRO POLICISTY	30
3.6 ANALÝZA VÝSLEDKŮ DOTAZNÍKU PRO OBČANY	37
3.7 VÝSLEDKY A INTERPRETACE DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	43
ZÁVĚR	54
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	56
SEZNAM TABULEK	58
SEZNAM GRAFŮ	59
SEZNAM PŘÍLOH	60

ÚVOD

Téma etiky a zejména profesní etiky je v dnešní době často diskutovaným tématem. V dřívějších dobách nebylo pochyb o tom, že v některých profesích je zásadně postupováno podle etických hodnot, dobrých mravů a zejména podle svědomí každého jedince. Dnes, s vývojem společnosti a jejich nešvarů, však toto téma vyplouvá na povrch a je nutné se jím zabývat. Domnívám se, že v životě každého příslušníka bezpečnostního sboru by se etický kodex měl stát jedním ze stěžejních stavebních kamenů, jelikož ze služebního poměru plynou povinnosti vůči České republice a zejména k jejím občanům, jejichž zájmy přislíbili hájit i za cenu nasazení vlastního života.

Téma mé bakalářské práce jsem si vybral zejména z důvodu mého zaměstnání jako příslušníka policejního sboru České republiky. V médiích je často prezentováno nedodržování správných postupů a špatné chování policistů, případně příslušníků jiných bezpečnostních sborů, ať už v souvislosti s korupčním jednáním či chováním vůči občanům. Můj profesní pohled je však odlišný od toho, který je v médiích tak často prezentován. Proto se v této bakalářské práci zabývám jednak pohledem policistů a jednak pohledem občanů.

Cílem mé bakalářské práce je analyzovat, charakterizovat a specifikovat etické kodexy příslušníků bezpečnostních sborů. Zhodnotit jejich význam pro samotné příslušníky a aplikaci v praxi. Dílčím cílem bude zjistit, jak morální zásady vnímají občané.

V teoretické části mé bakalářské práce objasním základní pojmy, jako je etika či profesní etika. Dále se v této části zaměřím na etické kodexy jednotlivých bezpečnostních sborů, mezi které patří příslušníci Policie České republiky, Hasičského záchranného sboru, Celní správy, Vězeňské služby, Bezpečnostní informační služby a příslušníci Úřadu pro zahraniční styky a informace, přičemž část těchto složek má své vlastní etické kodexy a část se řídí Etickým kodexem zaměstnance ve veřejné správě. Každá z výše uvedených profesí klade jiné požadavky na znalosti a vzdělání jedince v oblasti psychologie, jakožto jednoho z pilířů úspěchu či neúspěchu v jeho profesním, ale i osobním životě.

V praktické části této bakalářské práce se zaměřím právě na Etický kodex Policie České republiky. Každý příslušník bezpečnostního sboru prochází základním výcvikem. Konkrétně u Policie České republiky se jedná o základní odbornou přípravu, kde se policisté naučí vše potřebné k výkonu svého povolání. Zde si také osvojí znalost Etického kodexu Policie České republiky, který je základním pojmem praktické části této práce.

Názory a postoje k dodržování a potřebnosti Etického kodexu Policie České republiky budou zjišťovat formou dotazníkového šetření, a to jednak z pohledu příslušníků Policie České republiky a jednak z pohledu občanů České republiky.

Prostřednictvím dotazníkového šetření u příslušníků Policie České republiky bude subjektivně podle stanovených kritérií určen stupeň využívání a respektování Etického kodexu Policie České republiky. Poté kratším dotazníkem budou zjištěny postoje a vnímání tohoto Etického kodexu občany České republiky. Tato část bude také obsahovat výsledná zjištění a moje subjektivní doporučení, která vyplynou v závěru této práce. Tato práce včetně jejích výsledků a doporučení je určena zejména příslušníkům Policie České republiky a občanům České republiky.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ETIKA

Jelikož je tato bakalářská práce zaměřena na etiku, etické kodexy a další pojmy s tímto tématem spojené, je důležité stanovit si tyto výchozí pojmy hned na začátku práce. V této kapitole bych se tedy rád zabýval zejména pojmy etika a morálka, které spolu úzce souvisí a také historií a vývojem etiky a dále pojmem profesní etika a etický kodex.

1.1 Etika

Éthos – neboli mrav, to je základ pojmu etika. Etika, jako nauka o zkoumání lidského chování z pozice dobra a zla, byla zavedena již Aristotelem. Ten rozčlenil lidské činnosti na tři části, jimiž jsou poznání, jednání a zhotovování.¹ Tyto činnosti provázejí každého jedince ve společnosti dennodenně a každý člověk nejedná pouze sám za sebe, ale reaguje i na jednání ostatních.

Etika je tedy každodenní součástí života člověka. Není však třeba rozumět vědeckým pojmům a poučkám z oblasti této vědy, aby člověk mohl jednat v souladu s etickými normami. Každý jedinec vlastně rozumí mravním pojmům, snadno je užívá při každodenní komunikaci, je tedy s pojmem etika dobře srozuměn.²

Každý se denně rozhoduje na základě svého vnitřního svědomí, které je ovlivněno mnoha aspekty. Jde zejména o aspekty jako je **výchova rodičů a blízkých, vzdělání, okolní svět a jeho zvyklosti, zkušenosti**, se kterými se denně každý z nás setkává a mnoho dalších aspektů. Je samozřejmé, že snad největší vliv na vývoj morálního a etického myšlení má výchova rodiny a vliv blízkého okolí. Tento vliv může být dobrý, ale i špatný. „*Optimální výchova se velmi těžko realizuje v traumatizujícím prostředí, které je bohaté na konflikty, hrubost a násilí. Jsou to často konflikty, se kterými se dítě neumí psychicky vyrovnat, což má za následek jeho nevhodné chování. Rodiče se tak současně stávají nevhodnými vzory.*“³

¹ RADVAN, E. *Úvod do filozofie a etiky*. Brno: Institut mezioborových studií, 2011, s. 136.

² ANZENBACHER, A. *Úvod do etiky*. Praha: Academia, 2001, s. 13.

³ KRAUS, B., JŮZL, M., TANNENBERGEROVÁ, M. *Teorie výchovy*. Brno: IMS Brno, 2011, str. 59-60.

Z pohledu **funkce etiky** jako součásti lidské společnosti existuje celá řada možností, jak dělit etiku. Jednou z možností je dělit ji podle jejich funkcí. Jedná se o tyto:

- **Výchovná** – je naplňována buď výchovou k ctnosti, nebo mravní povinnosti a odpovědnosti, abychom jednali jako rozumné a svobodné bytosti odpovědné za svou volbu i za ostatní (etika povinnosti).
- **Gnoseologická** – zkoumá etické poznání a zkoumání dějin etických teorií. Přiblížení výkladu důvodu morálky, odpověď na otázku, neboť už Nietzsche věděl, že „morálku kázat je právě tak lehké, jako je těžce morálku zdůvodnit.“
- **Hodnotící funkce** – spočívá v posuzování dřívějšího či současného jednání individuí z hlediska mravních hodnot a jimi určených mravních povinností, které jsou vnímány jako všeobecně závazné, nebo posuzuje tyto hodnoty a závazky z pozice mravních ideálů, které jsou všeobecnou vizí o mravně dokonalém člověku a společnosti.
- **Normativní funkce** – mravní hodnocení vychází z mravních idejí (představ, myšlenek či názorů) a ideálů („vzorů“ jednání). Směřující od etického posuzování mravního stavu hlediska mravních hodnot a závazků k tvorbě této funkce.
- **Regulativní funkce** – týká se jak povinností člověka ve vztahu k sobě samotnému (péče o zdraví, odpovědnost za narození zdravých dětí, za rozvíjení rozumových a mravních kvalit individua) tak k jiným lidem (závazků k dětem, přátelům, rodičům), nebo dnes i povinnosti vůči živé či neživé přírodě, zvířatům a věcem, tak naše vtahy člověka a společnosti a profesní chování a jednání člověka jako úředníka, lékaře, vědce, učitele nebo třeba vojáka.“⁴

⁴ RADVAN, E. *Úvod do filozofie a etiky*. Brno: Institut mezioborových studií, 2011, str. 138-140.

1.2 Morálka

Etika je učením o morálce, zaměřuje se na odůvodnění jejich norem, zabývá se původem a podstatou morálky, zkoumáním principů a funkcí morálky.⁵

Morálka, jako základní kámen etiky, je schopnost člověka, která se projevuje tím, že se člověk nechává vést svým svědomím. Tato schopnost je podmíněna tím, že člověk využívá schopnost posuzovat, a to jak vlastní jednání, tak jednání ostatních – jedince, skupiny, instituce a organizace, a to včetně schopnosti posoudit následky jednání těchto subjektů. Na tuto schopnost úzce navazuje schopnost rozhodovat a svobodně volit.⁶

Je jednoznačné, že morálka je systémem založeným na **rozlišování toho, co je dobré a co je naopak špatné**. Morálka je „systém regulativů lidského jednání, který je založený na rozlišení správného a nesprávného, a schopnosti v těchto intencích prakticky jednat.“⁷ Je zřejmé, že tento systém správného a nesprávného je v každé společnosti odlišný. Co je však zvykem ve společnosti jedné, může být zcela nepřípustné ve společnosti jiné. Tak jak je například v některých zemích a kulturách běžné mnohoženství, tak je v jiných zemích a kulturách považováno za nemorální, pokud by muž měl více žen či partnerek. Při posuzování morálky a etiky je tedy jednoznačné, že není pro každého jedince a každou společnost stejný úhel pohledu na to, co je správné a co ne.

1.3 Historie

Z historického hlediska měla etika svůj vývoj. Jak jsem popsal výše, etika jako pojem vznikla již v dobách starověkého Řecka o tom, v čem spočívá dobrý život, jaké jsou ideální vlastnosti a podobně se zmiňují zejména Platón a Aristoteles. Dalším milníkem vývoje etiky je potom středověk. Zejména Přírozený zákon Tomáše Akvinského – tedy snaha sloučit myšlení starověku s křesťanskou naukou.⁸

Následuje období čtyř různých přístupů k etice: „*podle Hobbese by měla být etika postavena na smluvní dohodě mezi lidmi; Hume byl přesvědčen, že by měla být založena*

⁵ HERZOGOVÁ, Z. *Policejní etika*. Praha: Vydáno vlastním nákladem, 2003, str. 61.

⁶ RADVAN, E., *Úvod do filosofie*. Brno: Institut mezioborových studií Brno, 2004, str. 61.

⁷ NEČASOVÁ, M. *Úvod do filozofie a etiky v sociální práci*. Brno: Masarykova univerzita Brno, 2001, str. 11.

⁸ THOMPSON, Mel, *Přehled etiky*. Praha: Portál s.r.o., 2004., str. 13-14.

*spíš na citech než na rozumu, neboť lidé k sobě přirozeně pociťují vzájemné ohledy; zastánci utilitarismu soudili, že etika měla vycházet z očekávaných výsledků jednání; Kant se domníval, že základní etické principy by měly být postaveny jen na čistém praktickém rozumu.*⁹

Následovalo období 18. a 19. století, kdy převládal názor, že etika je vytvářena každým jedincem na základě osobních otázek, které si lidé kladou. Mezi zastánce tohoto směru myšlení patřili např. Nietzsche a Sartre. Ve 20. století vzrostl zájem o aplikovanou etiku a o zkoumání historických etických sporů.¹⁰

1.4 Profesionální etika

Jak jsem již zmínil, na etiku může být nahlíženo z mnoha úhlů pohledu, jedním z těchto pohledů je rozdělení na etiku:

- individuální – zabývá se morálními otázkami jednotlivce při jeho úsilí o vlastní blaho,
- sociální – je zaměřena na společné, obecné dobro. Hledá univerzální lidské hodnoty,
- profesní – aplikuje obecná pravidla na poměry konkrétních oborů lidské činnosti.¹¹

Právě profesní etika je pro tuto bakalářskou práci důležitým východiskem. Je jednoznačné, že etické hodnoty z pohledu profesního budou vycházet z podobných etických hodnot. Bude to určitě profesionalita, dodržování právně závazných předpisů, osobní odpovědnost, zdvořilost, aj. Zároveň se tyto hodnoty můžou odlišovat v návaznosti na specifickou povahu každé profese. K propojení těchto hodnot, všeobecných i specifických, jsou užitečnou pomůckou etické kodexy.

⁹ THOMPSON, Mel, *Přehled etiky*. Praha: Portál s.r.o., 2004., str. 15-16.

¹⁰ THOMPSON, Mel, *Přehled etiky*. Praha: Portál s.r.o., 2004., str. 16.

¹¹ DOLISTA, J., JEŽEK, R., *Etika zaměstnance veřejné správy*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2006, str. 17-18.

Kant rozdělil morálku na autonomní, kdy si morální zásady stanoví každý sám, tzv. vnitřní normy jednání a dále na danou zvnějšku, kdy pravidla chování a jednání stanovuje jakási vyšší moc, např. náboženství.¹²

Domnívám se, že **etický kodex je právě povahy heteronomní, je dán zvnějšku**. Nejedná se samozřejmě o pravidla daná vyšší inteligencí ani náboženstvím, ale povahu vnějšího pokynu etický kodex jednoznačně má. Protože etický kodex zkoumám z pohledu profesního, pak jsou tato pravidla dána osobami na nejvyšší hierarchické úrovni, aby se jimi řídili všichni spadající do dané profese.

Etický kodex můžeme chápat jako soubor hodnot a postupů, kterými se mají řídit lidé, které spojuje společná profese. Je jednoznačné, že každá profese musí mít etický kodex odlišný, pro každou profesi je totiž důležitá jiná hodnota a jiný etický postup. Diametrálně se budou odlišovat etické kodexy, pokud je budeme třídit podle profesních oborů (například lékař, příslušník bezpečnostního sboru, advokát aj.). V rámci těchto jednotlivých oborů si pak etické kodexy budou pravděpodobně o dost blíže, ale i tak zde jistě najdeme významné rozdíly. V následujících kapitolách se zaměřím na etické kodexy jednotlivých bezpečnostních sborů a budu se zabývat odlišnostmi a zvláštnostmi každého z nich.

Při sestavování etického kodexu je podle mého názoru potřeba dbát na to, aby měl některé vlastnosti. Myslím si, že je důležité, aby etický kodex byl:

- stručný - mělo by se jednat o základní a zásadní morální hodnoty,
- přehledný,
- výstižný – jeho podání by mělo být dostatečně jasné a výstižné,
- měl by se vztahovat k dané profesi – tedy i hodnoty v něm obsažené,
- adresný – mělo by být jednoznačné, na koho se kodex vztahuje,
- mělo by být řečeno, zda je závazný a právně vynutitelný, případně by měl obsahovat jasně vymezené sankce.

¹² HLAVINKA, P. *Dějiny filosofie: jasně a stručně*. Praha: Triton, 2008, s. 161.

2 ETICKÉ KODEXY BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ

V této kapitole se zaměřím na etické kodexy jednotlivých bezpečnostních sborů. Bude mě zajímat, zda všechny bezpečnostní sbory mají vlastní kodex, případně jakými etickými pravidly se příslušníci těchto bezpečnostních sborů řídí.

2.1 Bezpečnostní sbory

Bezpečnostní sbory jsou upraveny zákonem č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. V § 1 tohoto zákona je přímo stanoveno, které organizace se považují za bezpečnostní sbory. Jedná se o tyto:

- Policie České republiky,
- Hasičský záchranný sbor České republiky,
- Celní správa České republiky,
- Vězeňská služba České republiky,
- Generální inspekce bezpečnostních sborů,
- Bezpečnostní informační služba,
- Úřad pro zahraniční styky a informace.¹³

Protože se o tyto sbory zajímám z důvodu jejich etických kodexů, dovoluji si je (a v návaznosti na to i následující kapitoly) **rozdělit do kategorií podle toho, zda mají svůj vlastní etický kodex, či nikoli.**

Do skupiny mající svůj vlastní etický kodex patří Policie České republiky, Celní správa České republiky a Úřad pro zahraniční styky a informace. O těchto sborech a jejich kodexech bych se rád zmínil blíže v následujících kapitolách.

¹³<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=55966&recShow=0&fulltext=361~2F2003&nr=361~2F2003&part=&name=&rpp=15#parCnt> [cit. 2014-04-12]

2.2 Význam etických kodexů ve služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

Příslušníci bezpečnostních sborů se řídí zejména zákonem č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Dále je však vyžadováno dodržování pravidel a hodnot vyplývajících z etických kodexů jednotlivých bezpečnostních sborů.

Etický kodex má význam jak pro vnitřní prostředí organizace, tak pro vnější okolí.

Zaměstnanci organizace mají jasně daná pravidla, která pokud jsou správně stanovena, mohou velmi pomoci například v případě nerozhodnosti zaměstnance. V organizaci pak převládá příjemnější atmosféra, zaměstnanci si mohou být jisti, jak například bude postupovat v dané situaci jejich kolega či nadřízený. To však samozřejmě závisí na tom, zda je takový etický kodex dodržován. Co se týká vnějšího světa, etický kodex dává najevo okolí, že organizace, která jej vydává, si zakládá na etických postupech. To může mít kladný dopad na názor veřejnosti na danou organizaci.

2.3 Etický kodex Policie České republiky

Policie České republiky byla zřízena zákonem č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Její postavení v současné době upravuje zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Úkolem Policie podle tohoto zákona je *„chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku veřejného pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropských společenství nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu.“*¹⁴

Etický kodex Policie České republiky jsem si vybral pro praktickou část mé bakalářské práce. K tomuto výběru mě vedlo několik důvodů. Jedním z nich je fakt, že toto téma je mi blízké díky mému zaměstnání. Další důvod byl ten, že tento etický kodex je nejvíce diskutovaným ve společnosti, v médiích. Občané České republiky tedy mohou být zapojeni do výzkumu formou dotazníku a je pravděpodobné, že budou mít na toto téma

¹⁴<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=67272&recShow=1&fulltext=361~2F2003&nr=273~2F2008&part=&name=&rpp=15#parCnt> [cit. 2014-04-12]

svůj názor. Každý občan České republiky se někdy přímo setkal s policistou a může zhodnotit, zda postupoval v souladu s tímto kodexem. Etický kodex Policie České republiky je jednoznačně nejvíce diskutovaným kodexem, protože s policisty přijdou občané České republiky nejvíce do styku.

Tímto kodexem bych se tedy chtěl zabývat i v teoretické části této práce nejpodrobněji, i když cílem této práce není hodnotit Etický kodex Policie České republiky jako takový. Nebudu se tedy zabývat příliš podrobným rozбором jednotlivých ustanovení tohoto kodexu. Cílem je spíše poznat vliv tohoto kodexu na příslušníky Policie a vnímání významu kodexu občany. Nicméně pro cíl této práce je důležité seznámit se s tímto kodexem blíže.

Etický kodex Policie České republiky obsahuje základní cíle a hodnoty příslušníků Policie, dále závazky vůči veřejnosti a závazky vůči ostatním příslušníkům.

V prvním a druhém odstavci kodexu jsou obsaženy základní cíle a hodnoty příslušníků Policie. Základními cíli jsou chránit bezpečnost a pořádek ve společnosti, prosazovat zákonnost, chránit práva a svobody osob, preventivně působit proti trestné a jiné protiprávní činnosti a potírat ji a usilovat o trvalou podporu a důvěru veřejnosti. Základními hodnotami pak jsou profesionalita, nestrannost, odpovědnost, ohleduplnost a bezúhonnost.¹⁵

Třetí odstavec je zaměřen na závazky příslušníků policie vůči společnosti. Podle mého názoru se jedná o nejpřínosnější část, která obsahuje přímo pokyny a postupy chování. Jedná se o následující závazky, které jsou přepsány přímo z Etického kodexu Policie České republiky:

- prosazovat zákony přiměřenými prostředky s maximální snahou o spolupráci s veřejností, státními a nestátními institucemi,
- chovat se důstojně a důvěryhodně, jednat se všemi lidmi slušně, korektně a s porozuměním a respektovat jejich důstojnost,

¹⁵ <http://www.policie.cz/clanek/eticky-kodex-policie-ceske-republiky.aspx> [cit. 2014-04-04]

- uplatňovat rovný a korektní přístup ke každé osobě bez rozdílu, v souladu s respektováním kulturní a hodnotové odlišnosti příslušníků menšinových skupin všude tam, kde nedochází ke střetu se zákony,
- při výkonu služby jednat taktně, korektně a vhodně uplatňovat princip volného uvážení,
- používat donucovacích prostředků pouze v souladu se zákonem; nikdy nezacházet s žádnou osobou krutě, nehumánně či ponižujícím způsobem,
- nést odpovědnost za každou osobu, která byla omezena Policií České republiky na osobní svobodě,
- zachovávat mlčenlivost o informacích zjištěných při služební činnosti,
- zásadně odmítat jakékoliv korupční jednání, netolerovat tuto protizákonnou činnost u jiných příslušníků Policie České republiky, odmítnout dary nebo jiné výhody, jejichž přijetím by mohlo dojít k ovlivnění výkonu služby,
- zásadně se vyhýbat jakémukoliv jednání, které by mohlo být střetem zájmů.¹⁶

Čtvrtý odstavec je naopak zaměřen na závazky vůči ostatním příslušníkům.

- usilovat o otevřenou a partnerskou spolupráci,
- dbát, aby vztahy byly založeny na základě profesní kolegiality, vzájemné úcty, respektování zásad slušného a korektního jednání; jakékoliv formy šikanování a obtěžování ze strany spolupracovníků či nadřízených jsou vyloučeny,
- netolerovat ani nekrýt podezření z trestné činnosti jiných příslušníků Policie České republiky a trestnou činnost neprodleně oznámit; stejně tak netolerovat ani jiné jejich protiprávní jednání či jednání, které je v rozporu s Etickým kodexem Policie České republiky.¹⁷

¹⁶ <http://www.policie.cz/clanek/eticky-kodex-policie-ceske-republiky.aspx> [cit. 2014-04-04]

¹⁷ <http://www.policie.cz/clanek/eticky-kodex-policie-ceske-republiky.aspx> [cit. 2014-04-04]

Pátý odstavce se pak zabývá osobním a profesionálním přístupem příslušníků Policie České republiky – jde o osobní odpovědnost za svou morální úroveň a profesionální výkon, bezúhonnost ve službě i mimo ni a důstojnou reprezentaci Policie.¹⁸

I přesto, že Etický kodex Policie České republiky neobsahuje nic, co by už nebylo upraveno v jiných právních předpisech, osobně si myslím, že alespoň pro některé policisty je tento kodex přínosem. Mohou v něm spatřovat význam své práce a oporu v situacích, kdy není jasné, jak se zachovat.

2.4 Etický kodex Celní správy České republiky

Mezi bezpečnostní sbory mající svůj Etický kodex dále patří Celní správa České republiky. Celní správa je zřízena podle zákona č. 17/2012 Sb. o Celní správě České republiky. Tento zákon v § 1 rozděluje celní správu na Generální ředitelství cel a celní úřady, které jsou správními úřady a organizačními složkami státu.¹⁹

Jak je uvedeno na stránkách Celní správy České republiky: „*Celní správa České republiky prosazuje ekonomické zájmy státu a jeho občanů, chrání národní a evropský společný trh a podílí se na zajištění bezpečnosti státu, jeho občanů a evropského bezpečnostního prostoru.*“²⁰

Etický kodex celníka je mimo úvodní a závěrečnou část rozdělen na 8 článků. První článek je nazván „Osobní odpovědnost“ a je vztažen na zaměstnance všeobecně a na dodržování etického kodexu. Druhá část článku je navíc rozšířena o část vztahující se na služební funkcionáře, kteří mají podle kodexu důležitou úlohu a musí jít ostatním příkladem, zajistit seznámení zaměstnanců s právními předpisy a interními předpisy a patřičně se zachovat při neplnění požadovaných norem. Druhý článek je zaměřen na dodržování zákonů. Velký význam je kladen právě na přestupky zakotvené v zákonech týkajících se působnosti celní správy. Tyto přestupky spáchané zaměstnanci celní správy jsou brány jako nejzávažnější porušení etických norem. Vztahy s veřejností jsou upraveny v článku 3. Zaměstnanci mají

¹⁸ <http://www.policie.cz/clanek/eticky-kodex-policie-ceske-republiky.aspx> [cit. 2014-04-04]

¹⁹ <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=76570&recShow=0&fulltext=&nr=17~2F2012&part=&name=&rpp=15#parCnt> [cit. 2014-04-12]

²⁰ <http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/procesni-rizeni-v-cs-cr/Stranky/mise-vize-a-zakladni-hodnoty-celni-spravy-cr.aspx> [cit. 2014-04-06]

nejen dodržovat právní normy, ale také jednat s veřejností zdvořile, ochotně a nestranně. Také je důležité při styku s veřejností uvádět své jméno, veřejnost má právo vědět, s kým jedná. Další článek je věnován zákazu přijímání darů, pohoštění a jiných výhod, které by bylo možné považovat za pokus ovlivnit rozhodování pracovníků Celní správy. Pátý článek se věnuje vyloučení konfliktu zájmů, který může vyplynout. Zaměstnanec v takovém případě, i pouze potenciálním, informuje příslušného služebního funkcionáře. Mlčenlivost a využívání úředních informací jsou tématem dalšího článku. Zaměstnanci nesmí využívat úřední informace k osobnímu prospěchu. Jedná se zde zejména o únik informací, neoprávněné použití informací či pozměňování nebo zničení úředních záznamů či dokladů. Dále je zakázáno používat majetek a služby celní správy ve svůj prospěch či pro soukromé účely. Článek 8 je posledním a řeší pracovní vztahy a vyloučení diskriminace či obtěžování. Popsány jsou zde tzv. dobré pracovní vztahy, které jsou podle kodexu spravedlivé, nestranné, bez alkoholu a narkotik. Dále je zde také zmíněn vzhled a oděv zaměstnanců. Jak je stanoveno v závěru tohoto kodexu, není možné za nedodržení tohoto kodexu uložit právní sankci. Tu má nahrazovat morální odsouzení provinilce ostatními zaměstnanci Celní správy.²¹

²¹<http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/spolecne-proti-korupci/Documents/Etick%C3%BD%20kodex%20celn%C3%ADka.pdf> [cit. 2014-04-06]

2.5 Etický kodex Úřadu pro zahraniční styky a informace

Úřad pro zahraniční styky a informace je podle §51 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích organizační složkou státu.²²

Působnost této organizace vychází ze zákona č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto zákona je Úřad pro zahraniční styky a informace jednou ze zpravodajských služeb České republiky. V § 5 tohoto zákona pak nalezneme působnost tohoto úřadu. „*Úřad pro zahraniční styky a informace zabezpečuje informace mající původ v zahraničí, důležité pro bezpečnost a ochranu zahraničně politických a ekonomických zájmů České republiky.*“²³ Prvořadým cílem Úřadu je zabezpečovat objektivní zpravodajské informace ze zahraničí pro ústavní činitele a orgány státní správy České republiky.

Úřad pro zahraniční styky a informace má vlastní Etický kodex, kterým se řídí příslušníci i zaměstnanci tohoto úřadu. Tento kodex je, dá se říci, velmi odlišný od ostatních kodexů, což je dáno tím, že organizace má zcela jinou pracovní náplň než jiné bezpečnostní sbory jako je např. Policie České republiky.

Etický kodex Úřadu pro zahraniční styky a informace obsahuje kromě části týkající se pravidel pro pracovníky tohoto úřadu také část úvodní, která obecně definuje základní cíl a hodnoty Úřadu pro zahraniční styky a informace. Zajímavou částí je část popisující vzhled a význam loga. „*Ve znaku je Tacitovo "Sine ira et studio"*“.²⁴ To v překladu znamená „*bez hněvu a zaujatosti, bez zášti i stranění, bez předsudků a vášní, klidně a nestranně, zásada objektivního posuzování a podávání informací*“.²⁵

Jelikož se jedná o organizaci zabývající se informacemi, velký důraz je zde kladen na mlčenlivost pracovníků. Zajímavou částí, kterou nalezneme na stránkách Úřadu, je tzv. princip nezbytné znalosti neboli „need to know“ princip, který znamená „*ten, kdo*

²²<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=49516&recShow=51&fulltext=&nr=219~2F2000~20Sb&part=&name=&rpp=100#parCnt> [cit. 2014-04-12]

²³<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=42079&recShow=4&fulltext=&nr=153~2F1994&part=&name=&rpp=15#parCnt> [cit. 2014-04-12]

²⁴ <http://www.uzsi.cz/cz/kdo-jsme.html> [cit. 2014-04-03]

²⁵ <http://slovník-cizích-slov.abz.cz/web.php/slovo/sine-ira-et-studio-lat> [cit. 2014-04-03].

nepotřebuje konkrétní informaci ke své práci, nesmí ji znát a naopak, kdo ke své práci tuto informaci potřebuje, znát ji musí, a to v úplnosti.“²⁶

Tento kodex hodně zasahuje i do soukromí jednotlivých pracovníků. Je zde zmíněno, jak se má chovat pracovník v soukromí, případně věta „*Pracovník ÚZSI si uvědomuje, že činnost ÚZSI jako celku, obraz ÚZSI v očích vnějšího světa a jeho individuální osud jsou vzájemně propojeny“.*²⁷

Z mého pohledu je zajímavé pojetí závěru kodexu, kde není stanoveno, že by byl kodex pro zaměstnance závazný a také není právně vynutitelný, avšak je v posledním článku jasně řečeno, že „*Pracovník ÚZSI si je vědom, že výrazným či opakovaným nedodržováním uvedených pravidel se stává pro ÚZSI přítěží.*“²⁸

2.6 Etický kodex úředníků a zaměstnanců veřejné správy

Ostatní bezpečnostní sbory nemají vlastní etický kodex. Jedná se o Hasičský záchranný sbor České republiky, Vězeňská služba České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů a Bezpečnostní informační služba.

Výše uvedené kodexy se liší podle činnosti dané organizace. Setkáváme se však i s jakýmsi „společným“ druhem etického kodexu, a tím je Etický kodex úředníků a zaměstnanců veřejné správy. V porovnání s výše popisovanými kodexy je delší a obsáhlejší, což se dá předpokládat, musí pokrýt více druhů činností jednotlivých organizací veřejné správy.

Jak je uvedeno přímo v tomto kodexu: „*Účelem Etického kodexu úředníků a zaměstnanců veřejné správy je vymezit a podporovat žádoucí standardy chování úředníka a zaměstnance veřejné správy ve vztahu k veřejnosti a spolupracovníkům.*“²⁹ Je tedy určen pro všechny úředníky a zaměstnance veřejné správy.

²⁶ <http://www.uzsi.cz/cz/eticky-kodex.html> [cit. 2014-04-03]

²⁷ <http://www.uzsi.cz/cz/eticky-kodex.html> [cit. 2014-04-03]

²⁸ <http://www.uzsi.cz/cz/eticky-kodex.html> [cit. 2014-04-03]

²⁹ http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Eticky_kodex_uredniku_a_zamestnancu_verejne_spravy.pdf [cit. 2014-04-25]

Stejně jako výše uvedené kodexy, tak i tento obsahuje ustanovení týkající se zákonnosti, profesionality, mlčenlivosti apod.. Oproti ostatním výše uvedeným kodexům však obsahuje tento kodex některé odlišnosti. Obsahuje například článek zabývající se reprezentací, kde je upraven oděv úředníka a zaměstnance veřejné správy nebo je zde stanoven způsob jednání s dotčenými osobami.

Zvláštností je také úprava tzv. veřejné činnosti: *„úředník a zaměstnanec veřejné správy nevykonává veřejnou činnost, která by mohla narušit důvěru veřejnosti v jeho schopnost nestranně plnit úkoly veřejné správy.“*³⁰

³⁰http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Eticky_kodex_uredniku_a_zamestnancu_verejne_spravy.pdf [cit. 2014-04-25]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 KVANTITATIVNÍ VÝZKUM ETICKÉHO KODEXU POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

Praktická část mé bakalářské práce bude zaměřena na Etický kodex Policie České republiky, a to z důvodů, které jsem již dříve ve své práci uvedl. Tato kapitola stanoví cíle a hypotézy výzkumu, zaměří se na vlastní výzkum a vyhodnotí výsledky a závěry z výzkumu vyplývající.

3.1 Cíle a hypotézy

Cílem praktické části mé bakalářské práce je **zhodnotit význam Etického kodexu Policie České republiky pro samotné příslušníky a jeho aplikaci v praxi**. Dílčím cílem této bakalářské práce je zjistit, jak morální zásady vnímají občané.

Pro svůj výzkum jsem si zvolil tři hypotézy:

Hypotéza č. 1: Občané se domnívají, že policisté nedodržují zásady, hodnoty a pravidla vyplývající z Etického kodexu Policie České republiky.

Tato hypotéza se nabízí díky náladě ve společnosti a díky médiím. Myslím si, že jsou medializovány ve většině případů pouze situace, kdy policisté kodex nějakým způsobem nedodržují. Oproti tomu každodenní dodržování kodexu se samozřejmě v médiích nepromítne, nebylo by to divácky přitažlivé téma. Na základě toho pak občané vnímají příslušníky Policie České republiky negativně a myslí si, že Etický kodex nedodržují.

Hypotéza č. 2: Policisté se domnívají, že zásady, hodnoty a pravidla vyplývající z Etického kodexu Policie České republiky dodržovány jsou.

Tuto hypotézu jsem zvolil z toho důvodu, že se mezi policisty pohybují a myslím si, že mají na dodržování Etického kodexu opačný názor než občané.

Hypotéza č. 3: Policisté by bez Etického kodexu nejednali podle zásad a v souladu s cíli v něm obsaženými.

Tuto hypotézu jsem zvolil z toho důvodu, abych zjistil, jak velkým přínosem je Etický kodex Policie České republiky pro policisty. Zda je důležitým každodenním vodítkem při vykonávání jejich práce nebo zda se policisté spíše spoléhají na svůj rozum a na své uvážení. Tato hypotéza bude zjišťována zejména z dotazníku určeného policistům, doplňující pohled občanů na danou věc vyplyne z dotazníku určeného občanům.

3.2 Metody výzkumu

K naplnění cíle jsem si vybral **výzkumnou metodu dotazníkového šetření**, kterou budu zjišťovat názory a postoje k dodržování a potřebnosti Etického kodexu Policie České republiky. Rozhodl jsem se zaměřit svou pozornost na dva různé typy respondentů. Jedním z pohledů bude pohled samotných příslušníků Policie České republiky a občany České republiky. Prostřednictvím dotazníkového šetření u příslušníků Policie České republiky bude subjektivně určen stupeň využívání a respektování Etického kodexu Policie České republiky. Poté kratším dotazníkem budou zjištěny postoje a vnímání tohoto Etického kodexu občany České republiky.

Dotazníkové šetření bude založeno na uzavřených otázkách s jednou možností odpovědi, aby bylo jednodušší s odpověďmi dále pracovat a vyhodnotit konkrétní výsledky tohoto šetření.

3.3 Dotazník pro příslušníky Policie České republiky

Tento dotazník je určen pro příslušníky Policie České republiky a mapuje jejich zkušenosti a názory. Je zcela anonymní. To je zaručeno tím, že jsem tento dotazník vytvořil na internetu a odpovědi jsou anonymně sbírány a vyhodnocovány. Celkem bylo osloveno 79 policistů dvou konkrétních pracovišť nacházejících se na území Statutárního města Brna. Skupina těchto respondentů není nijak dále vymezena, tím mám na mysli to, že respondenti nejsou vybíráni na základě žádných kritérií (tzn. věk, pracovní zařazení, délka praxe apod.). **Dotazník vyplnilo celkem 48 policistů**, což znamená, že návratnost dotazníku byla 60%. Dotazník je k nahlédnutí v příloze.

Dotazník obsahuje 15 otázek týkajících se Etického kodexu. Každá otázka nabízí 5 možností odpovědi, ze kterých respondent vybírá právě jednu odpověď.

Otázka 1 a 2 jsou zaměřeny na znalost Etického kodexu a kvalitu seznámení policistů s tímto kodexem.

Následující otázka se zaměřuje na vztah příslušníků Policie k Etickému kodexu. Zjišťuje, zda je pro policisty důležitý nebo považuje za lepší vodítko svůj vlastní úsudek.

Otázka 4 zjišťuje, zda policisté vždy dodržují Etický kodex. Spektrum odpovědí k této otázce je od odpovědi „Ano, vždy“ až po odpověď „Ne, nikdy“. Závěry mohou vyplynout pro druhou i třetí hypotézu.

Následují otázky důležité k posouzení druhé hypotézy. Jde o otázky zaměřené přímo na konkrétní principy chování vycházející s Etického kodexu. Otázka 5 se zabývá profesionalitou a slušným jednáním ze strany spolupracovníků a nadřízených, což odráží dodržování Etického kodexu směrem dovnitř organizace. Stejně tak i otázka 6 je zaměřena na chování uvnitř organizace, a to konkrétně na dodržování zásady nekrytí trestné činnosti kolegů a netolerování protiprávního jednání či jednání v rozporu s Etickým kodexem. Další otázky jsou zaměřeny spíše na působení příslušníků Policie České republiky na vnější okolí. Sedmá otázka se zaměřuje na korupční jednání, přijímání darů a výhod, které by mohly ovlivnit výkon služby. Otázka 8 zkoumá zásadu rovného přístupu ke každé osobě bez rozdílu, co se týká kulturní a hodnotové odlišnosti. Otázka 9 je zaměřena na zásadu mlčenlivosti o informacích zjištěných při služební činnosti. Záměrně se u všech otázek dotazují spíše na okolí respondenta, a to z toho důvodu, že i když je dotazník anonymní, mohl by se respondent cítit ohrožený, kdyby o sobě například prohlásil, že jedná korupčně.

Následují otázky, které se vztahují k hypotéze číslo 3. V těchto otázkách se snažím zjistit, zda by policisté jednali stejně, kdyby Etický kodex neexistoval. V otázce číslo 10 zjišťuji, zda přesvědčení policistů o tom, co je správně, odpovídá hodnotám a principům v Etickém kodexu. Ptám se zde na to, zda se někdy stalo, že respondent jednal v souladu s Etickým kodexem, ale přitom to bylo v rozporu s Etickým kodexem. Samozřejmě zde nezapomínám ani na možnost, že respondent nemůže odpovědět, protože nejedná v souladu s Etickým kodexem.

Otázky 11 a 12 jsou si velmi podobné, zajímá mě, zda by se změnilo chování policistů, pokud by Etický kodex neexistoval. Jsou to otázky velmi významné pro hypotézu číslo 3. Jedenáctá otázka se zaměřuje přímo na respondenta, dvanáctá pak na jeho kolegy a spolupracovníky.

Otázky 13 a 14 jsem zvolil z toho důvodu, že bude zajímavé porovnat, jaký pohled mají na cíle a hodnoty obsažené v Etickém kodexu policisté a jaký občané (ve druhém dotazníku).

Poslední otázka zkoumá názor policistů na přínos Etického kodexu pro policejní praxi všeobecně. Odpovědi se liší od „Ano, udává morální zásady a hodnoty, kterými by se měl každý policista vždy řídit“ až po odpověď „Ne, každý dobrý policista by se měl řídit svým úsudkem a ne jednat na základě nějakého pokynu“.

3.4 Dotazník pro občany České republiky

Druhý dotazník je určen pro občany České republiky. Stejně jako předcházející dotazník, i tento je zcela anonymní. Jeho cílem je zjistit, jak morální zásady Etického kodexu Policie České republiky vnímají občané. Celkem bylo osloveno 165 občanů s věkovým omezením nad 18 let. Skupina těchto respondentů nebyla nijak dále vymezena. **Dotazník vyplnilo celkem 109 občanů**, což znamená, že návratnost dotazníku byla 66%. Dotazník je k nahlédnutí v příloze.

Dotazník obsahuje 11 otázek týkajících se Etického kodexu. Každá otázka nabízí 5 možností odpovědi, ze kterých respondent vybírá právě jednu odpověď.

Otázka 1 zjišťuje, stejně jako u předchozího dotazníku, znalost Etického kodexu. Odpovědi jsou seřazeny od možnosti „Velmi dobře“ až po možnost „Vůbec neznám“. Touto otázkou zjišťují celkové povědomí občanů o Etickém kodexu Policie České republiky.

Otázky 2 a 3 jsou stejného zaměření jako u dotazníku určeného policistům. Ptám se na to, se kterým cílem a se kterou hodnotou obsaženou v Etickém kodexu by se měli policisté nejvíce ztotožňovat. Otázka slouží k porovnání odpovědí policistů a občanů. Tyto otázky řadím hned na začátek, aby v případě neznalosti kodexu občan získal povědomí o základních cílech a hodnotách kodexu, a mohl tak lépe odpovídat na dotazník.

V otázce 4 se ptám občanů, zda si myslí, že policisté vždy dodržují Etický kodex. Odpovědi jsou seřazeny od „Ano, vždy“ až po „Ne, nikdy“. Tato otázka je velmi důležitá pro potvrzení či vyvrácení první hypotézy.

Následují otázky zaměřené na konkrétní principy chování vyplývající z Etického kodexu. Jsou důležité pro první hypotézu. Otázka 5 a 6 jsou zaměřeny na vnitřní pracovní prostředí Policie české republiky. Otázka 5 se zabývá profesionálními pracovními vztahy, slušným a korektním jednáním, případně šikanováním a obtěžováním ze strany spolupracovníků a nadřízených. Otázka 6 zjišťuje názor občanů na krytí podezření policistů z trestné činnosti jejich kolegů a protiprávního jednání či jednání v rozporu s Etickým kodexem. Následující tři otázky jsou zaměřeny na názor občanů, co se týká chování policistů k veřejnosti. Sedmá otázka se zaměřuje na korupční jednání, osmá na uplatňování rovného přístupu ke každé osobě bez rozdílu a devátá na zachovávání mlčenlivosti.

Poslední dvě otázky jsou důležité pro hypotézu číslo 3, jedná se spíše o dokreslení názoru občanů. Desátá otázka se ptá občanů, zda si myslí, že by se změnilo jednání policistů,

kdyby neexistoval Etický kodex. Otázka 11 zjišťuje, zda si občané myslí, že je Etický kodex velkým přínosem pro policejní praxi. Odpovědi jsou od „Ano, udává morální zásady a hodnoty, kterými by se měl každý policista vždy řídit.“ až po odpověď „Ne, každý dobrý policista by se měl řídit svým úsudkem a ne jednat na základě nějakého pokynu.“.

3.5 Analýza výsledků dotazníku pro policisty

Na tento dotazník odpovídalo celkem 48 policistů. Celkový přehled odpovědí je v příloze k nahlédnutí.

1. otázka: Jak dobře znáte Etický kodex?

Největší počet policistů (20) odpovědělo, že zná Etický kodex dobře. Druhou nejčastější odpovědí byla odpověď „Průměrná znalost“ (19). Tyto dvě odpovědi dohromady tvoří přes 80% celkových odpovědí. Jeden policista odpověděl, že Etický kodex spíše nezná a nikdo neodpověděl, že by kodex neznal vůbec. Necelých 17%, tj. 8 policistů, pak zná Etický kodex velmi dobře.

Tabulka 1: Přehled odpovědí na otázku č. 1 dotazníku pro policisty

	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Velmi dobře.	8	16,67%
2.	Dobře.	20	41,67%
3.	Průměrná znalost.	19	39,58%
4.	Spíše neznám.	1	2,08%
5.	Vůbec neznám.	0	0,00%

2. otázka: Byl/a jste s Etickým kodexem dostatečně dobře seznámen/a?

Seznámení se s Etickým kodexem popisuje téměř 44% policistů jako průměrné. Přání lepšího a podrobnějšího seznámení s kodexem vyjádřilo 13 policistů (27%) a dobře seznámeno bylo 10 policistů (21%). Něco přes 8% respondentů odpovědělo, že spíše nebyli dostatečně dobře seznámeni s Etickým kodexem. Odpověď „Ne.“ pak nevybral žádný z dotazovaných.

Tabulka 2: Přehled odpovědí na otázku č. 2 dotazníku pro policisty

	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ano.	10	20,83%
2.	Ano, ale mohlo to být lépe a podrobněji prezentováno.	13	27,08%
3.	Průměrně.	21	43,75%

4.	Spíše ne.	4	8,33%
5.	Ne.	0	0,00%

Z otázek č. 1 a 2 můžeme usoudit, že policisté sice jsou seznámeni s Etickým kodexem, ale vzhledem k jejich odpovědím by bylo možné zpracovat na kvalitnějším a možná i častějším seznamováním policistů s tímto kodexem. Na druhou stranu by však seznamování s různými předpisy a pravidly nemělo zabírat velkou část pracovní doby a tím bránit samotnému výkonu práce příslušníků Policie České republiky.

3. otázka: Jaký je Váš vztah k Etickému kodexu?

Pro 65% policistů je Etický kodex důležitým předpisem, 16 policistů odpovědělo, že je dobře, že kodex existuje a že se jím policisté řídí, 15 pak odpovědělo, že je pro ně velmi důležitý, protože jsou v něm obsaženy všechny důležité hodnoty a cíle. Třetí nejčastější odpovědi (21%) však byla ta, že si policisté myslí, že je nadbytečný a že by se každý dobrý policista měl řídit svým úsudkem. Podobnou, ale méně striktní odpověď „Není pro mě důležitý, dával bych raději přednost vlastnímu úsudku“ zvolili 3 policisté, tj. 6 %. Neurčitou odpověď pak zvolili 4 policisté, tedy „Nevím, Etický kodex mě příliš nezajímá“.

Tabulka 3: Přehled odpovědí na otázku č. 3 dotazníku pro policisty

	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Je pro mě velmi důležitý, jsou v něm obsaženy všechny důležité hodnoty a cíle policisty.	15	31,25%
2.	Je dobře, že existuje a že se jím policisté řídí.	16	33,33%
3.	Nevím, Etický kodex mě příliš nezajímá.	4	8,33%
4.	Není pro mě důležitý, dával bych raději přednost vlastnímu úsudku.	3	6,25%
5.	Myslím, že je zbytečný a že by se každý dobrý policista měl řídit svým úsudkem.	10	20,83%

Z této otázky vyplývá, že existují dva pomyslné tábory policistů, jedni jsou jednoznačně pro Etický kodex a jeho dodržování, podle odpovědí je jich většina. Druzí pak dávají přednost raději „zdravému rozumu a úsudku“, což ale neznamená, že by preferovali jiné cíle či hodnoty, než jaké jsou uvedeny v kodexu.

4. otázka: Dodržujete vždy Etický kodex?

Co se týká dodržování kodexu, žádný policista neuvedl, že by jej nedodržoval, ani že by ho většinou nedodržoval z důvodu rozporu s jeho přesvědčením či hodnotami. Všichni policisté tedy volí odpověď kladnou. Celkem 20 policistů (42%) dodržuje kodex vždy, 10

policistů (21%) dodržuje kodex vždy, i přes to, že by někdy podle svého úsudku jednali odlišně a 18 policistů (37%) většinou dodržuje Etický kodex a pouze v pár případech dali přednost vlastnímu úsudku.

Tabulka 4: Přehled odpovědí na otázku č. 4 dotazníku pro policisty

	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ano, vždy.	20	41,67%
2.	Ano, vždy, i když někdy bych podle svého úsudku jednal/a odlišně.	10	20,83%
3.	Většinou ano, pouze v pár případech jsem dal/a přednost vlastnímu úsudku.	18	37,50%
4.	Většinou ne, není v souladu s mým přesvědčením a hodnotami.	0	0,00%
5.	Ne, nikdy.	0	0,00%

5. otázka: Myslíte si, že vztahy ve Vašem pracovním prostředí jsou na profesionální úrovni, že jsou respektovány zásady slušného a korektního jednání a je vyloučeno jakékoliv šikanování či obtěžování ze strany spolupracovníků či nadřízených?

Na tuto otázku odpověděla více než polovina policistů „Spíše ano.“. Pouze 3 z respondentů odpověděli „Ano, jednoznačně.“. Odpověď „V polovině případů ano.“ a „Spíše ne.“ se liší pouze o jednoho respondenta a dohromady tvoří téměř 40%. Z toho jasně vyplývá, že vztahy v pracovním prostředí policistů nejsou na tak dobré úrovni, jak požaduje Etický kodex. Na druhou stranu nikdo z policistů neodpověděl na tuto otázku striktní „Ne.“.

Tabulka 5: Přehled odpovědí na otázku č. 5 dotazníku pro policisty

	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ano, jednoznačně.	3	6,25%
2.	Spíše ano.	26	54,17%
3.	V polovině případů ano.	9	18,75%
4.	Spíše ne.	10	20,83%
5.	Ne.	0	0,00%

6. otázka: Myslíte si, že ve Vašem pracovním prostředí je dodržena zásada nekrytí podezření trestné činnosti kolegů a netolerování protiprávního jednání či jednání v rozporu s Etickým kodexem?

Více než polovina policistů potvrzuje, že v jejich pracovním prostředí nikdo tuto činnost netoleruje, což je pozitivní výsledek. Tento výsledek je navíc podpořen faktem, že zbytek respondentů odpovědělo buď „Spíše ano.“ (42%) nebo „V polovině případů.“ (6%).

Tabulka 6: Přehled odpovědí na otázku č. 6 dotazníku pro policisty

	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ano, nikdo takovou činnost netoleruje.	25	52,08%
2.	Spíše ano.	20	41,67%
3.	V polovině případů.	3	6,25%
4.	Spíše ne, vím o tom, že se tato zásada příliš nedodrhuje.	0	0,00%
5.	Ne, tato zásada je často porušována.	0	0,00%

7. otázka: Stalo se někdy, že by Váš kolega jednal korupčně, případně přijal dar či jinou výhodu, jejichž přijetím by mohlo dojít k ovlivnění výkonu služby?

Odpovědi na tuto otázku byly jednoznačně pozitivní, více než 85% policistů odpovědělo na tuto otázku „Ne, nikdy.“. Zbýlých 15% pak odpovědělo „Spíše ne, vím jen o jednom či o dvou případech.“.

Tabulka 7: Přehled odpovědí na otázku č. 7 dotazníku pro policisty

	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ne, nikdy.	41	85,42%
2.	Spíše ne, vím jen o jednom či o dvou případech.	7	14,58%
3.	Ano, vím o několika případech.	0	0,00%
4.	Ano, děje se to poměrně často.	0	0,00%
5.	Ano, je to na denním pořádku.	0	0,00%

8. otázka: Stalo se někdy, že by Váš kolega neuplatňoval rovný přístup ke každé osobě bez rozdílu, co se týká kulturní a hodnotové odlišnosti?

Na tuto otázku odpovědělo 46% respondentů, že rovný přístup je uplatňován vždy. Přesně jedna třetina policistů odpověděla, že ví o jednom či o dvou případech a 10 policistů (21%) ví o několika případech tohoto jednání kolegů. Naopak nikdo neuvědl, že by se toto dělo poměrně často či na denním pořádku.

Tabulka 8: Přehled odpovědí na otázku č. 8 dotazníku pro policisty

	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ne, nikdy, rovný přístup je uplatňován vždy.	22	45,83%
2.	Spíše ne, vím jen o jednom či o dvou případech.	16	33,33%
3.	Ano, vím o několika případech.	10	20,83%
4.	Ano, děje se to poměrně často.	0	0,00%
5.	Ano, je to na denním pořádku.	0	0,00%

9. otázka: Stalo se někdy, že by Váš kolega nezachoval mlčenlivost o informacích zjištěných při služební činnosti?

Celé tři čtvrtiny respondentů (36 policistů) je přesvědčeno, že kolegové vždy zachovávají mlčenlivost. Osm policistů odpovědělo, že ví o jednom či dvou případech nedodržení mlčenlivosti kolegů a 4 policisté odpověděli, že ví o několika případech. Nikdo neodpověděl, že by se mlčenlivost porušovala často či na denním pořádku.

Tabulka 9: Přehled odpovědí na otázku č. 9 dotazníku pro policisty

	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ne, nikdy, mlčenlivost je vždy zachována.	36	75,00%
2.	Spíše ne, vím jen o jednom či o dvou případech.	8	16,67%
3.	Ano, vím o několika případech.	4	8,33%
4.	Ano, děje se to poměrně často.	0	0,00%
5.	Ano, je to na denním pořádku.	0	0,00%

10. otázka: Stalo se někdy, že jste jednal/a v souladu s Etickým kodexem, ale bylo to v rozporu s Vaším přesvědčením?

Odpovědi na tuto otázku se rozdělily do tří skupin, a to celkem rovnoměrně. 18 policistů (38%) odpovědělo, že pouze ve zvláštních případech, 16 policistů (33%) odpovědělo, že několikrát. Poslední část, tedy 14 policistů (29%) uvádí, že veškeré jejich jednání je v souladu s Etickým kodexem i jejich přesvědčením. Z toho vyplývá, že dotázaní policisté se ve velké většině případů řídí Etickým kodexem.

Tabulka 10: Přehled odpovědí na otázku č. 10 dotazníku pro policisty

	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ne, nikdy, veškeré jednání je v souladu s Etickým kodexem i mým přesvědčením.	14	29,17%
2.	Pouze ve zvláštních případech.	18	37,50%
3.	Ano, několikrát.	16	33,33%
4.	Ano, velmi často.	0	0,00%
5.	Nemohu odpovědět, nejednám v souladu s Etickým kodexem.	0	0,00%

11. otázka: Změnilo by se Vaše jednání, kdyby Etický kodex neexistoval?

Odpovědi na tuto otázku jsou opět poměrně rovnoměrně rozvrstveny do tří skupin. Policisté nejčastěji odpovídali (42%), že by v případě neexistence kodexu některé věci řešili jinak. 31% policistů (15) by jednalo stále stejně, tedy podle zásad obsažených v Etickém kodexu, i kdyby kodex neexistoval. 27% policistů by změnilo jednání pouze minimálně, a to ve zvláštních případech.

Tabulka 11: Přehled odpovědí na otázku č. 11 dotazníku pro policisty

	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ne, jednal/a bych stále stejně, podle zásad obsažených v Etickém kodexu.	15	31,25%
2.	Minimálně, pouze ve zvláštních případech.	13	27,08%
3.	Ano, některé věci bych řešil/a jinak.	20	41,67%
4.	Určitě, většinu věcí bych řešil/a jinak.	0	0,00%
5.	Ne, protože nejednám v souladu s Etickým kodexem.	0	0,00%

12. otázka: Myslíte si, že by se změnilo jednání Vašich kolegů, kdyby neexistoval Etický kodex?

18 policistů si myslí, že v případě neexistence Etického kodexu by jejich kolegové změnili své jednání jen minimálně, a to pouze ve zvláštních případech. Stejný počet policistů se domnívá, že by kolegové některé věci řešili jinak. Tyto dvě odpovědi vybralo celkem 75% respondentů. 21% respondentů si myslí, že by kolegové nijak jednání nezměnili, jednali by stále podle zásad obsažených v kodexu. Zbylá 4 % (2 policisté) si myslí, že by kolegové určitě většinu věcí řešili odlišně, než v případě existence Etického kodexu.

Tabulka 12: Přehled odpovědí na otázku č. 12 dotazníku pro policisty

	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ne, jednali by stále stejně, podle zásad obsažených v Etickém kodexu.	10	20,83%
2.	Minimálně, pouze ve zvláštních případech.	18	37,50%
3.	Ano, některé věci by řešili jinak.	18	37,50%
4.	Určitě, většinu věcí by řešili jinak.	2	4,17%
5.	Ne, protože nejednají v souladu s Etickým kodexem.	0	0,00%

13. otázka: Se kterým cílem obsaženým v Etickém kodexu se nejvíce ztotožňujete?

Více než polovina respondentů vybrala možnost „Prosazovat zákonnost“. Přesně jedna čtvrtina policistů se nejvíce ztotožňuje s cílem „Chránit bezpečnost a pořádek ve společnosti“, 13% policistů vybralo možnost „Chránit práva a svobody osob“. 8% policistů odpovědělo, že se nejvíce ztotožňují s cílem „Preventivně působit proti trestné činnosti a jiné protiprávní činnosti a potírat ji“. Žádný z respondentů nevybral možnost „Usilovat o trvalou podporu a důvěru veřejnosti“.

Tabulka 13: Přehled odpovědí na otázku č. 13 dotazníku pro policisty

	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Chránit bezpečnost a pořádek ve společnosti	12	25,00%
2.	Prosazovat zákonnost	26	54,17%
3.	Chránit práva a svobody osob	6	12,50%
4.	Preventivně působit proti trestné činnosti a jiné protiprávní činnosti a potírat ji	4	8,33%
5.	Usilovat o trvalou podporu a důvěru veřejnosti	0	0,00%

14. otázka: Se kterou hodnotou obsaženou v Etickém kodexu se nejvíce ztotožňujete?

Téměř polovina policistů (23) se nejvíce ztotožňuje s hodnotou „Profesionalita“. 18 policistů pak vybralo možnost „Odpovědnost“, což je necelých 38% z celku. Dále pak policisté vybírali „Nestrannost“ (4 policisté), „Bezúhonnost“ (2 policisté) a „Ohleduplnost“ (1 policista).

Tabulka 14: Přehled odpovědí na otázku č. 14 dotazníku pro policisty

	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Profesionalita	23	47,92%
2.	Nestrannost	4	8,33%
3.	Odpovědnost	18	37,50%
4.	Ohleduplnost	1	2,08%
5.	Bezúhonnost	2	4,17%

15. otázka: Myslíte si, že je Etický kodex velkým přínosem pro policejní praxi?

Poslední otázka se týkala přínosu kodexu pro policejní praxi. Přesně polovina policistů (24) si myslí, že je velkým přínosem, ale v některých situacích je obtížné dodržet každý princip a zásadu. Další nejčastější odpovědí (20 policistů, 42%) je ta, že Etický kodex je velkým přínosem, udává morální zásady a hodnoty, kterými by se měl každý policista vždy řídit. 2 policisté si myslí, že záleží případ od případu, jestli je Etický kodex velkým přínosem, 1 policista říká, že spíše ne a 1 policista říká, že každý dobrý policista by se měl řídit svým úsudkem a ne jednat na základě nějakého pokynu.

Tabulka 15: Přehled odpovědí na otázku č. 15 dotazníku pro policisty

	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ano, udává morální zásady a hodnoty, kterými by se měl každý policista vždy řídit.	20	41,67%
2.	Ano, ale v některých situacích je obtížné dodržet každý jeho princip a zásadu.	24	50,00%
3.	V některých případech ano a v některých ne. Záleží případ od případu.	2	4,17%
4.	Spíše ne.	1	2,08%
5.	Ne, každý dobrý policista by se měl řídit svým úsudkem a ne jednat na základě nějakého pokynu.	1	2,08%

3.6 Analýza výsledků dotazníku pro občany

Na tento dotazník odpovědělo celkem 109 občanů. Celkový přehled odpovědí je v příloze k nahlédnutí.

1. otázka: Jak dobře znáte Etický kodex Policie České republiky?

Více než polovina respondentů odpověděla (54%, tj. 59 občanů), že Etický kodex spíše nezná. 27% respondentů uvádí, že Etický kodex Policie České republiky zná průměrně, necelých 15% jej nezná vůbec. Dobře zná Etický kodex 5% respondentů. Nikdo však

neuvedl, že by jej znal velmi dobře. Vzhledem k tomu, že se podobné výsledky daly předpokládat, zařadil jsem jako další otázky, které definují jaké hodnoty a cíle kodex obsahuje.

Tabulka 16: Přehled odpovědí na otázku č. 1 dotazníku pro občany

	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Velmi dobře.	0	0,00%
2.	Dobře.	5	4,59%
3.	Průměrná znalost.	29	26,61%
4.	Spíše neznám.	59	54,13%
5.	Vůbec neznám.	16	14,68%

2. otázka: Se kterým cílem obsaženým v Etickém kodexu by se policisté měli nejvíce ztotožňovat?

Téměř dvě třetiny (72) respondentů se domnívá, že policisté by se nejvíce měli ztotožňovat s cílem „Chránit bezpečnost a pořádek ve společnosti“. Další nejčastěji vybranou odpovědí byla ta, že policisté by se měli nejvíce ztotožňovat s cílem „Preventivně působit proti trestné činnosti a jiné protiprávní činnosti a potírat ji“ (11%), dále „Usilovat o trvalou podporu a důvěru společnosti“ (10%), „Prosazovat zákonnost“ (8%) a „Chránit práva a svobody osob“ (necelých 5%).

Tabulka 17: Přehled odpovědí na otázku č. 2 dotazníku pro občany

	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Chránit bezpečnost a pořádek ve společnosti	72	66,06%
2.	Prosazovat zákonnost	9	8,26%
3.	Chránit práva a svobody osob	5	4,59%
4.	Preventivně působit proti trestné činnosti a jiné protiprávní činnosti a potírat ji	12	11,01%
5.	Usilovat o trvalou podporu a důvěru veřejnosti	11	10,09%

3. otázka: Se kterou hodnotou obsaženou v Etickém kodexu by se policisté měli nejvíce ztotožňovat?

Necelé tři čtvrtiny respondentů (81) ze skupiny občanů odpovědělo na tuto otázku, že policisté by se měli nejvíce ztotožňovat s hodnotou „Profesionalita“. To je velice vysoká shoda respondentů. Následovaly odpovědi „Odpovědnost“ (12%), „Nestrannost“ (6%), „Ohleduplnost“ (5%) a „Bezúhonnost“ (3%).

Tabulka 18: Přehled odpovědí na otázku č. 3 dotazníku pro občany

	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Profesionalita	81	74,31%
2.	Nestrannost	7	6,42%
3.	Odpovědnost	13	11,93%
4.	Ohleduplnost	5	4,59%
5.	Bezúhonnost	3	2,75%

4. otázka: Myslíte si, že policisté dodržují vždy Etický kodex?

Nejčastější odpovědí na tuto otázku byla odpověď, že policisté dodržují Etický kodex v polovině případů, kterou vybralo 53 respondentů (tj. necelých 49%). Téměř 45% respondentů si myslí, že jej dodržují ve většině případů a 6% respondentů si myslí, že jej většinou nedodržují. Dvě krajní odpovědi vybrány nebyly. Z toho vyplývá, že občané si spíše myslí, že kodex je dodržován. Následují konkrétní otázky týkající se dodržování pravidel Etického kodexu, bude tedy zajímavé poté porovnat shodu názorů občanů na všeobecné dodržování a konkrétní případy.

Tabulka 19: Přehled odpovědí na otázku č. 4 dotazníku pro občany

	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ano, vždy.	0	0,00%
2.	Ve většině případů.	49	44,95%
3.	V polovině případů.	53	48,62%
4.	Většinou ne.	7	6,42%
5.	Ne, nikdy.	0	0,00%

5. otázka: Myslíte si, že pracovní vztahy u Policie České republiky jsou na profesionální úrovni, že jsou respektovány zásady slušného a korektního jednání a je vyloučeno jakékoliv šikanování či obtěžování ze strany spolupracovníků či nadřízených?

Nejčastější odpovědí na tuto otázku byla „V polovině případů ano.“, kterou vybralo 42 respondentů (tedy téměř 39%). Téměř stejný počet respondentů (39, tj. 36%) vybralo odpověď „Spíše ano.“. „Spíše ne.“ odpověděla jedna čtvrtina občanů. Odpověď „Ne.“ vybral jeden respondent a odpověď „Ano, jednoznačně.“ nevybral nikdo.

Tabulka 20: Přehled odpovědí na otázku č. 5 dotazníku pro občany

	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ano, jednoznačně.	0	0,00%
2.	Spíše ano.	39	35,78%
3.	V polovině případů ano.	42	38,53%
4.	Spíše ne.	27	24,77%
5.	Ne.	1	0,92%

6. otázka: Myslíte si, že v pracovním prostředí policistů je dodržena zásada nekrytí podezření trestné činnosti kolegů a netolerování protiprávního jednání či jednání v rozporu s Etickým kodexem?

Jedna třetina respondentů (36) si myslí, že polovina policistů takovou činnost netoleruje. 31 respondentů odpovědělo „Spíše ano.“, tedy že je tato zásada spíše dodržována, 20 respondentů si myslí, že spíše dodržována není a 19, že nikdo z policistů takovou činnost netoleruje, tedy že je tato zásada dodržována vždy. Tři respondenti odpověděli, že si myslí, že tato zásada je velmi často porušována.

Tabulka 21: Přehled odpovědí na otázku č. 6 dotazníku pro občany

	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ano, nikdo takovou činnost netoleruje.	19	17,43%
2.	Spíše ano.	31	28,44%
3.	Polovina policistů tuto činnost netoleruje.	36	33,03%
4.	Spíše ne, většina policistů tuto činnost toleruje.	20	18,35%
5.	Ne, tato zásada je velmi často porušována.	3	2,75%

7. otázka: Stalo se někdy ve Vašem okolí, že by policista jednal korupčně, případně přijal dar či jinou výhodu, jejichž přijetím by mohlo dojít k ovlivnění výkonu jeho služby?

Nejčastější odpovědí (48, tj. 44%) je, že v okolí respondenta nikdy nedošlo ke korupčnímu jednání. 28 respondentů odpovědělo, že se tak stalo maximálně jednou, 25 pak, že jednou nebo dvakrát. 8 respondentů ví o několika případech. Nikdo neodpověděl, že by se to stalo mnohokrát.

Tabulka 22: Přehled odpovědí na otázku č. 7 dotazníku pro občany

	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ano, stalo se to mnohokrát.	0	0,00%
2.	Ano, vím o několika případech.	8	7,34%
3.	Ano, jednou nebo dvakrát.	25	22,94%
4.	Ne, maximálně jednou.	28	25,69%
5.	Ne, nikdy.	48	44,04%

8. otázka: Setkali jste se někdy s tím, že by policista neuplatňoval rovný přístup ke každé osobě bez rozdílu, co se týká kulturní a hodnotové odlišnosti?

61 respondentů (56%) se nikdy nesetkalo s tím, že by policista neuplatňoval rovný přístup ke každé osobě bez rozdílu, co se týká kulturní a hodnotové odlišnosti. Jedno nebo dvakrát se s tímto jednáním setkalo 19 občanů, maximálně jednou 16 respondentů. 2 respondenti odpověděli, že se to stalo již mnohokrát.

Tabulka 23: Přehled odpovědí na otázku č. 8 dotazníku pro občany

	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ano, stalo se to mnohokrát.	2	1,83%
2.	Ano, vím o několika případech.	11	10,09%
3.	Ano, jednou nebo dvakrát.	19	17,43%
4.	Ne, maximálně jednou.	16	14,68%
5.	Ne, nikdy.	61	55,96%

9. otázka: Stalo se někdy ve Vašem okolí, že by policista nezachoval mlčenlivost o informacích zjištěných při služební činnosti?

Co se týká zachování mlčenlivosti, téměř polovina respondentů (54) se s nezachováním tohoto pravidla nesetkalo. Maximálně jednou se s nezachováním mlčenlivosti setkalo 26 respondentů, jednou nebo dvakrát 18 respondentů, o několika případech ví 11 respondentů. Nikdo nevybral možnost „Ano, stalo se to mnohokrát.“

Tabulka 24: Přehled odpovědí na otázku č. 9 dotazníku pro občany

	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ano, stalo se to mnohokrát.	0	0,00%
2.	Ano, vím o několika případech.	11	10,09%
3.	Ano, jednou nebo dvakrát.	18	16,51%
4.	Ne, maximálně jednou.	26	23,85%
5.	Ne, nikdy.	54	49,54%

10. otázka: Myslíte si, že by se změnilo jednání policistů, kdyby neexistoval Etický kodex?

Nejvíce respondentů (41, tj. 38%) si myslí, že v případě neexistence Etického kodexu by policisté některé věci řešili jinak. 33 respondentů si myslí, že jednání policistů by se změnilo minimálně, pouze ve zvláštních případech. Že by policisté jednali stejně i bez Etického kodexu si myslí 23 respondentů, to je více než 21%. 6 respondentů odpovědělo, že by určitě většinu věcí řešili jinak a 6 dokonce, že by vše řešili jinak.

Tabulka 25: Přehled odpovědí na otázku č. 10 dotazníku pro občany

	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ne, jednali by stále stejně.	23	21,10%
2.	Minimálně, pouze ve zvláštních případech.	33	30,28%
3.	Ano, některé věci by řešili jinak.	41	37,61%
4.	Určitě, většinu věcí by řešili jinak.	6	5,50%
5.	Ano, vše by řešili jinak.	6	5,50%

11. otázka: Myslíte si, že je Etický kodex velkým přínosem pro policejní praxi?

Na tuto otázku odpovědělo nejvíce respondentů (43, tj. téměř 40%) tak, že Etický kodex je velkým přínosem pro policejní praxi, ale v některých situacích je obtížné dodržet každý jeho princip a zásadu. Téměř stejný počet občanů (41, tj. téměř 38%) řeklo, že Etický kodex je velkým přínosem, udává morální zásady a hodnoty, kterými by se měl každý policista vždy řídit. 19 respondentů si myslí, že kodex není přínosem, každá dobrá policista by se měl řídit svým úsudkem a ne jednat na základě nějakého pokynu. 4 respondenti se domnívají, že kodex přínosem v některých situacích je a v některých není, záleží případ od případu. 2 občané si myslí, že kodex velkým přínosem pro policejní praxi spíše není.

Tabulka 26: Přehled odpovědí na otázku č. 11 dotazníku pro občany

	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ano, udává morální zásady a hodnoty, kterými by se měl každý policista vždy řídit.	41	37,61%
2.	Ano, ale v některých situacích je obtížné dodržet každý jeho princip a zásadu.	43	39,45%
3.	V některých případech ano a v některých ne. Záleží případ od případu.	4	3,67%
4.	Spíše ne.	2	1,83%
5.	Ne, každý dobrý policista by se měl řídit svým úsudkem a ne jednat na základě nějakého pokynu.	19	17,43%

3.7 Výsledky a interpretace dotazníkového šetření

Co se týká všeobecných otázek ohledně znalosti Etického kodexu, pak mohu konstatovat, že **policisté jsou s Etickým kodexem seznámeni**. Z odpovědí vyplývá, že s Etickým kodexem byli seznámeni spíše průměrně a **mohl být podrobněji prezentován**. Většina občanů odpověděla, že kodex spíše nezná, případně má průměrnou znalost. Z tohoto důvodu následovaly otázky zaměřené na cíle a hodnoty kodexu, aby se občané blíže seznámili s podstatou kodexu a lépe se jim odpovídalo na otázky následující.

V této bakalářské práci jsem si stanovil celkem 3 hypotézy. Pro posouzení hypotézy číslo 1 a 2 jsem se rozhodl interpretovat odpovědi občanů a policistů dohromady a demonstrovat odlišnosti v odpovědích občanů a policistů na grafech, abych mohl lépe posoudit platnost těchto dvou hypotéz.

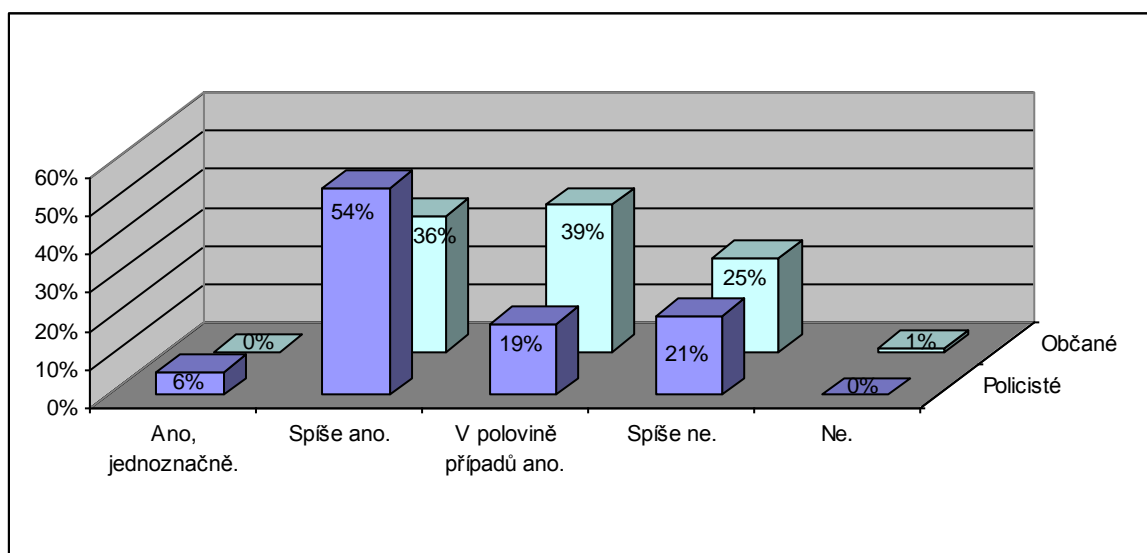
Hypotéza č. 1: Občané se domnívají, že policisté nedodržují zásady, hodnoty a pravidla vyplývající z Etického kodexu Policie České republiky.

Hypotéza č. 2: Policisté se domnívají, že zásady, hodnoty a pravidla vyplývající z Etického kodexu Policie České republiky dodržovány jsou.

Jak vyplynulo z dotazníku pro policisty, přes 40% policistů dodržuje podle svých slov Etický kodex vždy. Zbytek respondentů z řad policistů odpovědělo, že jej dodržují, ale objevují se při jejich práci situace, kdy by raději jednali podle svého úsudku, případně dají v pár případech přednost vlastnímu úsudku před Etickým kodexem. Občané se domnívají, že policisté dodržují Etický kodex v polovině případů nebo většině případů, nikdo z občanů nevedl, že jej dodržují vždy, zároveň nikdo nevedl, že nikdy. Občané tedy na tuto otázku reagovali podle předpokladů více negativně.

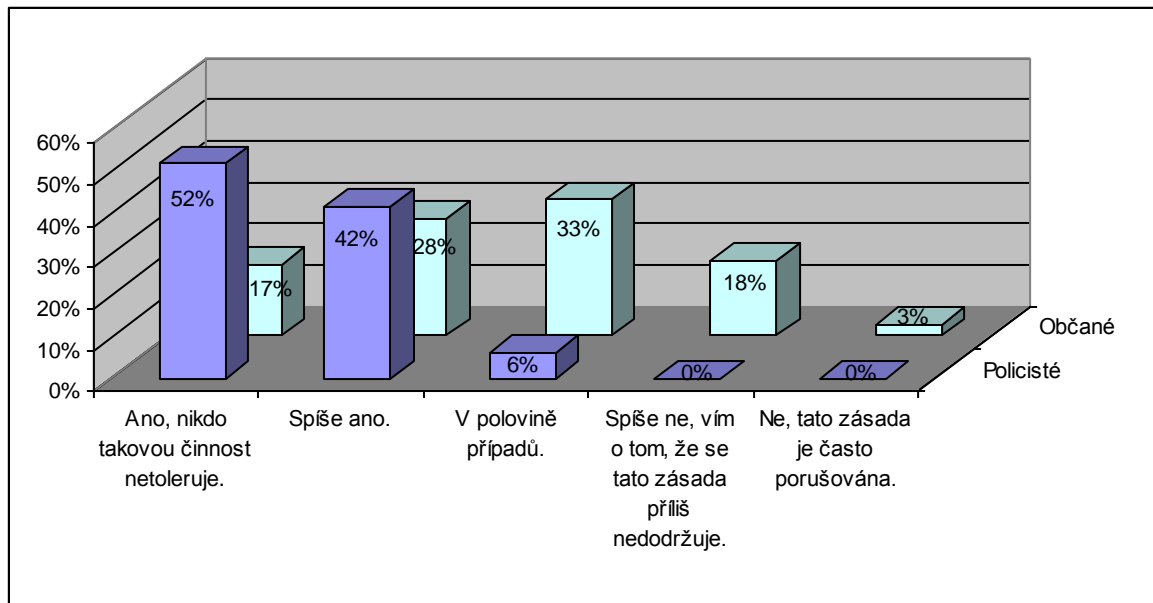
Co se týká jednotlivých pravidel a jejich dodržování, následuje porovnání názoru policistů a občanů: Názor na udržování vztahů na profesionální úrovni, respektování zásad slušného a korektního jednání, vyloučení jakéhokoliv šikanování či obtěžování ze strany spolupracovníků či nadřízených není zcela jednoznačný. Z odpovědí policistů vyplývá, že spíše toto pravidlo dodržováno je (odpověděla tak více než polovina policistů), velká část odpovědí je však situována mezi tím, že je pravidlo dodržováno z poloviny či spíše ne. Jednoznačně kladně odpověděla pouze malá část respondentů. Stejný či obdobný názor mají na dodržování tohoto pravidla také občané, většina si myslí, že se tak děje v polovině případech, někteří občané si myslí, že spíše ano a někteří, že spíše ne.

Graf 1: Srovnání odpovědí na otázku týkající se vztahů na profesionální úrovni

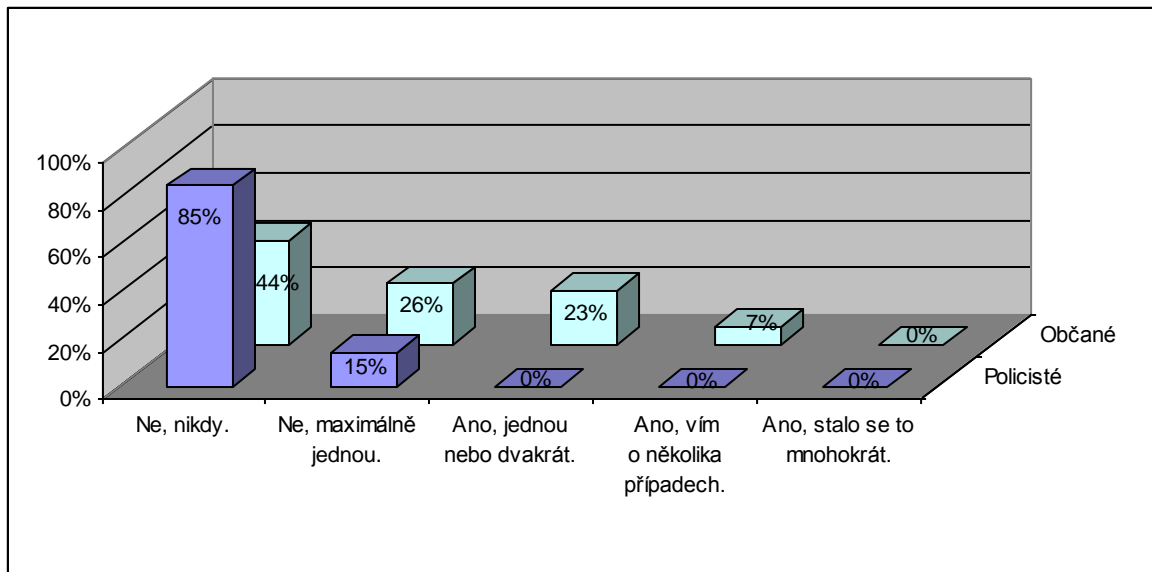

Co se týká pravidla nekrytí podezření trestné činnosti kolegů a netolerování protiprávního jednání či jednání v rozporu s Etickým kodexem, většina (nad 50%) policistů potvrdila dodržování tohoto pravidla jednoznačně. Dále policisté odpovídali, že pravidlo je spíše dodržováno. Nikdo neodpověděl, že by se tato zásada příliš nedodržovala či byla často porušována. Podle občanů je tato zásada dodržována v polovině případů, zde se však také hojně objevuje možnost spíše ano, dále spíše ne a něco přes 17% občanů si myslí, že takovou činnost nikdo mezi policisty netoleruje.

Graf 2: Srovnání odpovědí na otázku týkající se nekrytí podezření trestné činnosti

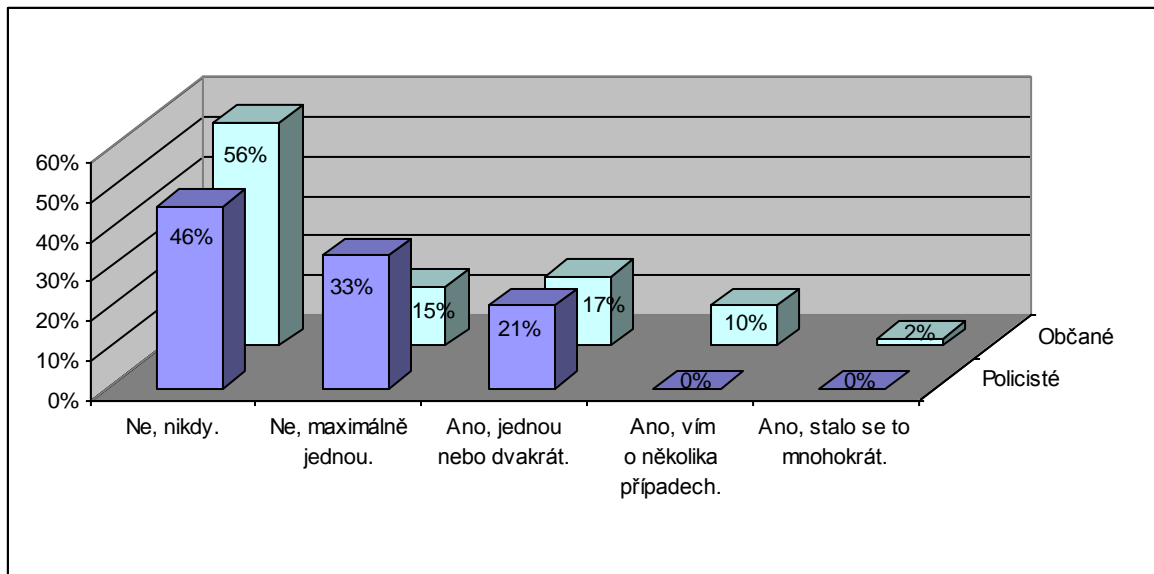

Následovala otázka týkající se korupčního jednání, přijetí daru či jiné výhody, která by vedla k ovlivnění výkonu služby. Korupční jednání kolegy nepotvrdil žádný policista. Odpověď „Ne, nikdy.“ vybralo 85% respondentů z řad policistů, což je velmi vysoké procento. Zbytek policistů odpovědělo, že ví o jednom či dvou případech. Občané mají opět mírně negativnější pohled na věc. S korupčním jednáním policistů se nikdy nesetkalo přes 44% respondentů, maximálně jednou se s tímto jednáním setkala čtvrtina. Méně, než jedna čtvrtina odpověděla, že jednou nebo dvakrát. Nikdo však neodpověděl, že by se s takovýmto jednáním policistů setkal mnohokrát, pár respondentů odpovědělo, že ví o několika případech.

Graf 3: Srovnání odpovědí na otázku týkající se korupčního jednání³¹

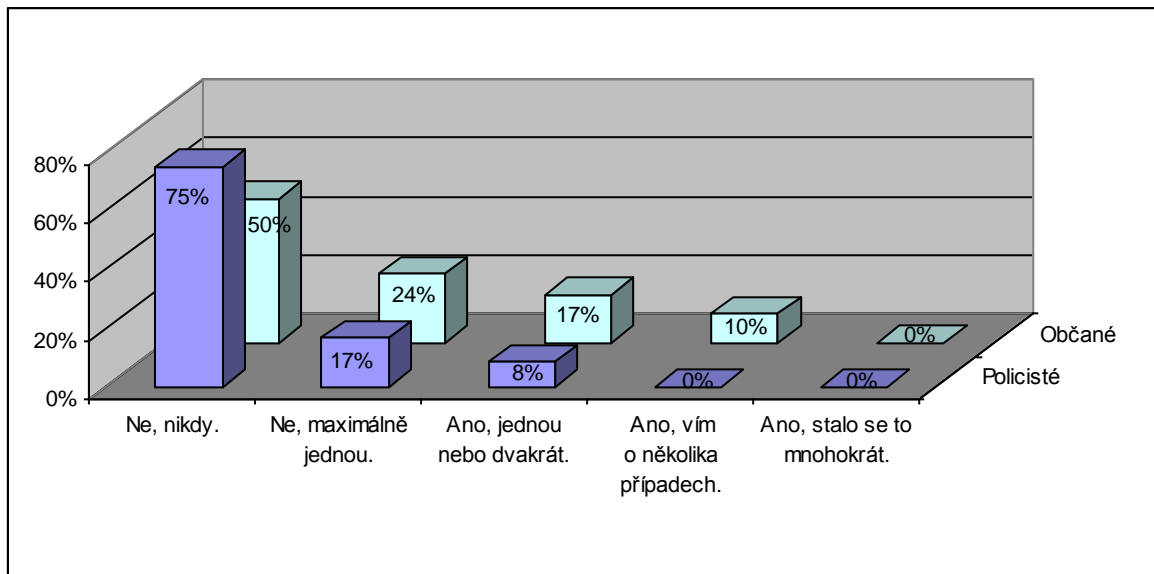
Při odpovědích na dotaz týkající se rovného přístupu ke každé osobě bez rozdílu, co se týká kulturní a hodnotové odlišnosti se nevyskytla žádná odpověď policistů ve smyslu, že by se to dělo často či na denním pořádku. Naopak nejčastější odpovědí bylo, že rovný přístup je dodržován vždy. Poměrně velká část policistů ví o jednom či dvou případech porušení tohoto pravidla. Co se týká zkušenosti občanů, více než polovina respondentů se nikdy nesetkala s nedodržováním rovného přístupu policistů, někteří se s tímto jednáním setkali buď maximálně jednou případně jednou až dvakrát. 11 respondentů se s nedodržováním tohoto pravidla setkala několikrát a 2 dokonce mnohokrát.

³¹ Pro srovnání odpovědí občanů a policistů jsem použil v grafu doslovné odpovědi z dotazníku občanů. Odpovědi policistů byly formulovány mírně odlišně.

Graf 4: Srovnání odpovědí na otázku týkající se rovného přístupu³²

Co se týká dodržování mlčenlivosti, tři čtvrtiny policistů jsou přesvědčeny o tom, že všichni kolegové mlčenlivost vždy zachovávají. Někteří policisté pak vědí o jednom či dvou případech. Polovina respondentů z řad občanů se také nesetkala s porušením zachování mlčenlivosti ze strany policistů, čtvrtina pak maximálně jednou, někteří jednou až dvakrát a někteří vědí o několika případech. Nikdo neodpověděl, že mnohokrát.

³² Pro srovnání odpovědí občanů a policistů jsem použil v grafu doslovné odpovědi z dotazníku občanů. Odpovědi policistů byly formulovány mírně odlišně.

Graf 5: Srovnání odpovědí na otázku týkající se mlčenlivosti³³**Hypotéza č. 1 nebyla potvrzena.**

Názor občanů byl rozhodně negativnější než názor policistů, avšak pouze v omezené míře. Občané si tedy spíše myslí, že Etický kodex dodržován je.

Hypotéza č. 2 byla potvrzena.

Policisté se domnívají, že Etický kodex je dodržován.

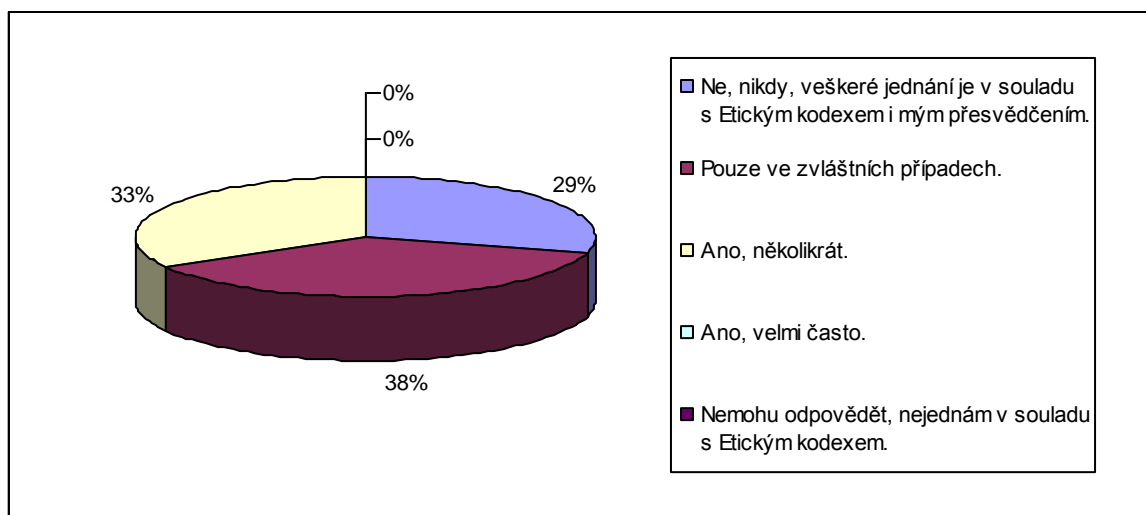
Hypotéza č. 3: Policisté by bez Etického kodexu nejednali podle zásad a v souladu s cíli v něm obsaženými.

Na otázku, zda policisté vždy jednají podle Etického kodexu, respondenti z řad policistů nejčastěji odpovídali, že dodržují Etický kodex vždy. Téměř stejný počet policistů odpovědělo, že jednají podle kodexu vždy, i když někdy by podle svého úsudku jednali odlišně. Pětina respondentů pak odpověděla, že většinou jedná podle Etického kodexu, pouze v několika případech dali přednost svému úsudku. Nikdo však neodpověděl, že by se kodexem neřídil, protože není v souladu s jejich přesvědčením.

³³ Pro srovnání odpovědí občanů a policistů jsem použil v grafu doslovné odpovědi z dotazníku občanů. Odpovědi policistů byly formulovány mírně odlišně.

Důležitou otázkou pro hypotézu číslo 3 je otázka, zda se někdy stalo, že policista jednal v souladu s Etickým kodexem, ale bylo to v rozporu s jeho přesvědčením. Nejvíce policistů (téměř 40%) odpovědělo, že pouze ve zvláštních případech. Přesně jedna třetina pak řekla, že se tak stalo několikrát a necelá jedna třetina, že veškeré jednání je v souladu jak s Etickým kodexem, tak s jejich přesvědčením. Nikdo neodpověděl, že by často jednal v souladu s Etickým kodexem a nebylo to zároveň v souladu s jeho přesvědčením, ani že nyní nejedná v souladu s kodexem. Z toho můžeme usuzovat, že jsou situace, ve kterých by policisté jednali jinak, kdyby neexistoval Etický kodex, avšak rozhodně ne ve vysoké míře. Většina jednání by byla stejná.

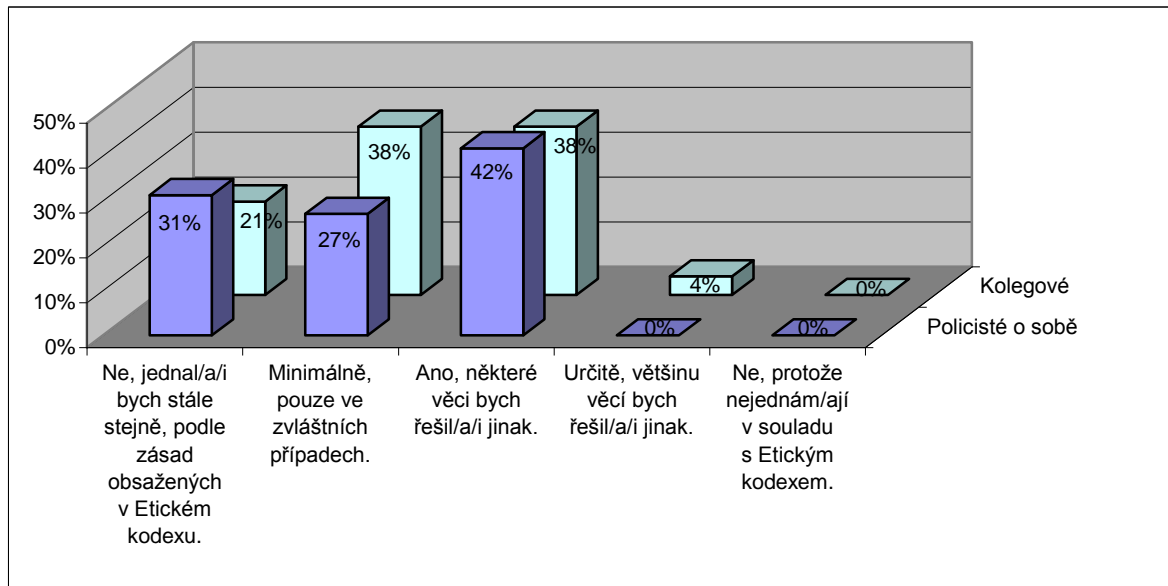
Graf 6: Odpovědi policistů na otázku, zda se někdy stalo, že policista jednal v souladu s Etickým kodexem, ale bylo to v rozporu s jeho přesvědčením

Podobnou vypovídací hodnotu má i otázka, zda by se změnilo jednání policisty, kdyby Etický kodex neexistoval. Nikdo neodpověděl, že by většinu věcí řešil jinak. Necelá třetina by jednala stále stejně i bez Etického kodexu a více než čtvrtina by změnila své jednání jen minimálně, a to ve zvláštních případech. Občané si o této otázce myslí, že by policisté bez Etického kodexu některé věci řešili jinak, případně že by jednali stejně, pouze ve zvláštních případech by jednali jinak. Pětina si myslí, že by jednali stále stejně. Někteří pak odpověděli, že by policisté většinu věcí řešili jinak, případně vše by řešili jinak. Tedy opět zde můžeme sledovat mírně negativnější postoj ze strany občanů. Avšak i z této otázky vyplývá závěr, že by policisté jednali podle zásad a v souladu s cíli obsaženými v Etickém kodexu.

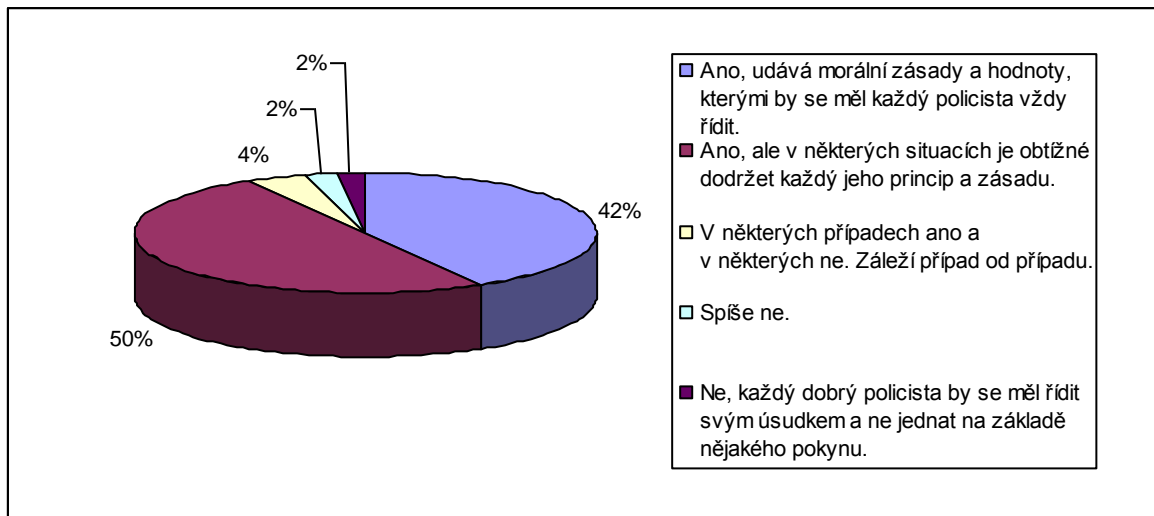
Co se týká názoru policistů na své kolegy a jejich jednání v případě neexistence kodexu, jsou odpovědi mírně odlišné, směrem ke kolegům spíše negativní. Celkem tři čtvrtiny si myslí, že by se jednání kolegů změnilo jen ve zvláštních případech anebo že by některé věci řešili jinak. Dva policisté si dokonce myslí, že by kolegové řešili většinu věcí jinak. Jen jedna pětina policistů si myslí, že by se jednání kolegů nezměnilo vůbec.

Graf 7: Srovnání odpovědí na otázku týkající se jednání v případě neexistence kodexu

Co se týká názoru policistů na přínos kodexu pro policejní praxi (15. otázka), polovina policistů má ten názor, že je kodex velkým přínosem, ale v některých situacích je obtížné dodržet každý jeho princip či zásadu. Z toho plyne, že pár věcí by v případě neexistence kodexu pravděpodobně policisté řešili odlišně. Myslím si, že ale pouze minimum, protože téměř všichni ostatní policisté se vyjádřili tak, že kodex je velmi důležitý a udává morální zásady a hodnoty, kterými by se měl každý policista vždy řídit, tedy ztotožňují se s Etickým kodexem a jednali by s největší pravděpodobností stejně i bez Etického kodexu.

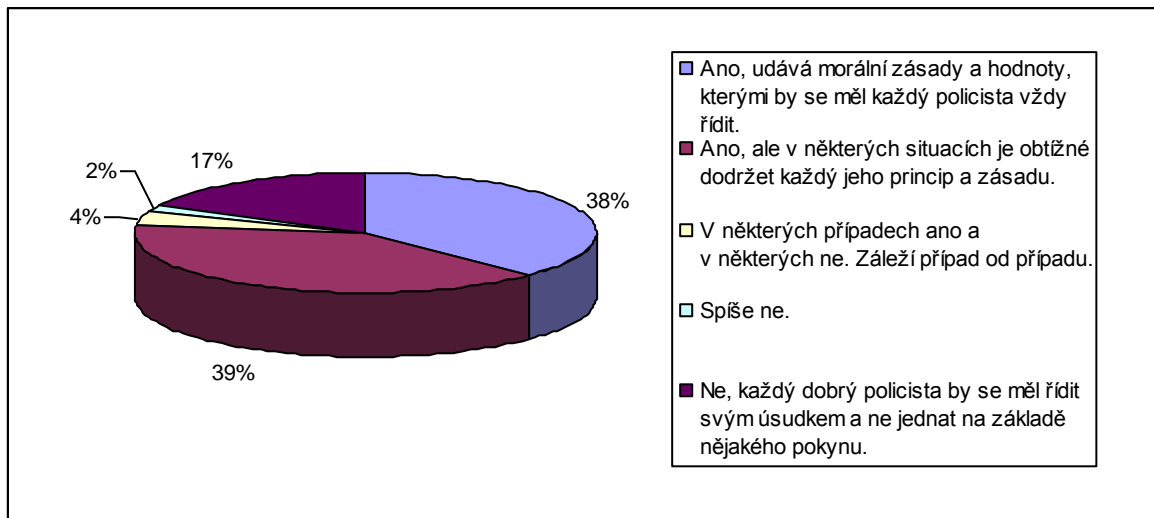
Graf 8: Odpovědi policistů na otázku týkající se přínosu kodexu pro policejní praxi

Zde bylo zajímavé porovnat tyto odpovědi s otázkou číslo 3. V této otázce se jednalo o osobní vztah k Etickému kodexu. Zde se 10 policistů vyjádřilo tak, že je zbytečný, a že by se každý dobrý policista měl řídit svým úsudkem. V tomto případě se však jednalo o to, jak by se teoreticky zachoval sám policista. Naopak v otázce číslo 15 šlo o všeobecný názor na přínos Etického kodexu pro policejní praxi. Zde se pouze 1 policista vyjádřil tak, že Etický kodex není přínosem. Z toho plyne, že v případě své osoby si policisté věří v tom smyslu, že by jednali i bez kodexu správně, podle hodnot a svého úsudku. Ostatním kolegům už v této míře nevěří a domnívají se, že Etický kodex je přece jen přínosem pro praxi policisty.

Stejně jako policisté, i občané se dělí u této otázky do dvou skupin – převážná většina tvrdí, že je Etický kodex velkým přínosem a měl by se jím řídit každý policista, případně že v některých situacích může být obtížné dodržet každý jeho princip či zásadu. Druhý tábor si naopak myslí, že každý dobrý policista by se měl řídit svým úsudkem a ne jednat na základě nějakého pokynu.

Graf 9: Odpovědi občanů na otázku týkající se přínosu kodexu pro policejní praxi

Hypotéza číslo 3 tedy potvrzena nebyla.

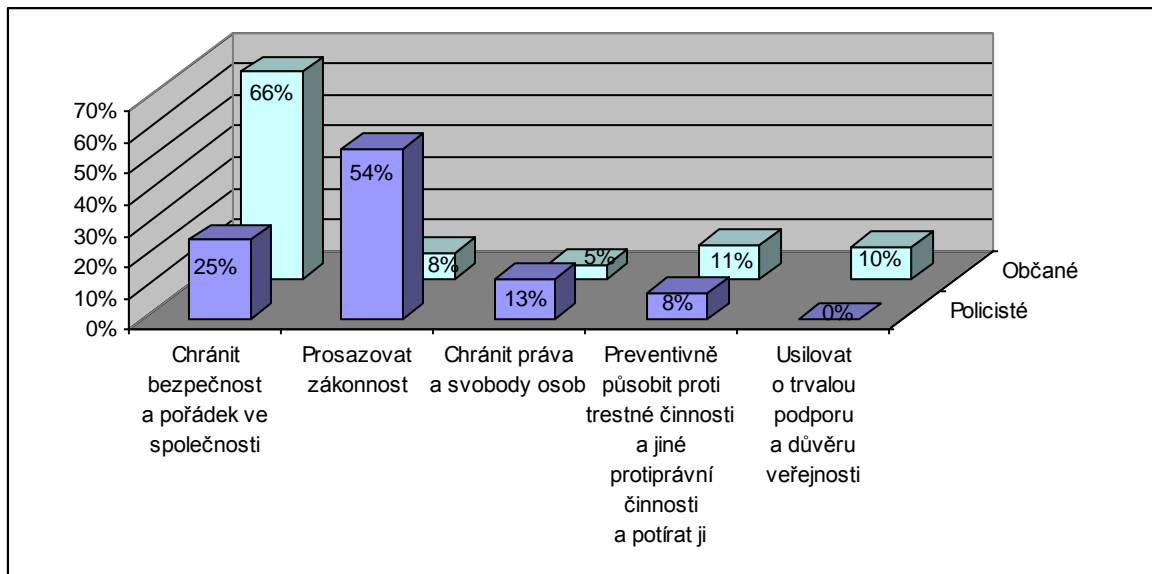
Z dotazníku vyplynulo, že policisté by bez Etického kodexu jednali podle zásad a v souladu s cíli v něm obsaženými. Samozřejmě to nemůžeme tvrdit jednoznačně jistě u všech policistů a za všech situací, nicméně ve většině případů hypotéza č. 3 neplatí. To potvrzuje i názor občanů.

Na závěr bych ještě pro zajímavost rád porovnal odpovědi policistů a občanů na otázky týkající se cílů a hodnot obsažených v Etickém kodexu.

Co se týká otázky zaměřené na cíle kodexu, policisté odpovídali, že se nejvíce ztotožňují s cílem „Prosazovat zákonnost“, a to více jak v polovině případů. Čtvrtina policistů vybrala cíl „Chránit bezpečnost a pořádek ve společnosti“. Pouze jedna desetina se nejvíce ztotožňuje s cílem „Chránit práva a svobody osob.“

Občané si myslí, že policisté by se nejvíce měli ztotožňovat s cílem „Chránit bezpečnost a pořádek ve společnosti“. Myslí si to dvě třetiny všech respondentů, mezi policisty tuto možnost zvolila jedna čtvrtina. Další nejčastější odpovědí byla odpověď „Preventivně působit proti trestné činnosti a jiné protiprávní činnosti a potírat ji“, následovala odpověď „Usilovat o trvalou podporu a důvěru veřejnosti“ a teprve na pomyslném 4. místě skončila nejčastější odpověď policistů, a to „Prosazovat zákonnost“. Nedošlo tedy k jednotě názorů.

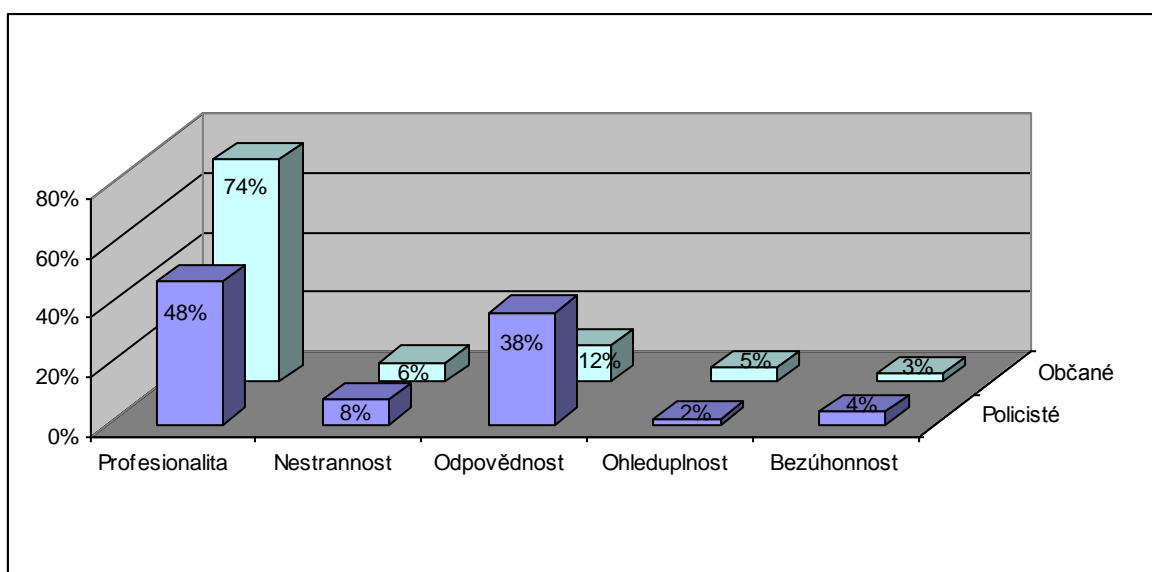
Graf 10: Srovnání odpovědí na otázku týkající se cílů obsažených v Etickém kodexu

Na otázku zaměřující se na hodnoty Etického kodexu policisté odpovídali, že se nejvíce ztotožňují s hodnotou „Profesionalita“, a to téměř v polovině případů. o něco málo pomyslných hlasů získala možnost „Odpovědnost“.

Co se týká občanů, stejně jako policisté vybrali odpověď „Profesionalita“, a to dokonce tři čtvrtiny občanů. Následovala možnost „Odpovědnost“. V tomto případě došlo ke shodě v odpovědích policistů i občanů.

Graf 11: Srovnání odpovědí na otázku týkající se hodnot obsažených v Etickém kodexu

ZÁVĚR

Téma této bakalářské práce jsem si vybral z důvodu mého zaměstnání jako příslušníka policejního sboru České republiky. Toto téma mi je blízké, a proto jsem se rozhodl zaměřit se na etické kodexy bezpečnostních sborů, a to zejména na Etický kodex Policie České republiky, s kterým se při své práci setkávám dennodenně. Mým dlouhodobým názorem je, že policisté tento kodex dodržují. Setkávám se však s opačnými názory a s negativními zkušenostmi, a to nejen ve svém okolí, ale i například prostřednictvím médií. Z tohoto důvodu jsem se zaměřil na dva různé pohledy na tuto problematiku – na pohled policistů a na pohled občanů.

Cílem této bakalářské práce bylo analyzovat, charakterizovat a specifikovat etické kodexy příslušníků bezpečnostních sborů. Zhodnotit jejich význam pro samotné příslušníky a aplikaci v praxi. Dílčím cílem bylo zjistit, jak morální zásady vnímají občané.

Tento cíl jsem se rozhodl naplnit jednak teoretickou částí, a jednak praktickou částí. Teoretická část analyzovala, charakterizovala a specifikovala etické kodexy příslušníků bezpečnostních sborů. Z této části vyplynulo, že vlastní etický kodex mají pouze některé bezpečnostní sbory, a to Policie České republiky, Celní správa České republiky a Úřad pro zahraniční styky a informace. Dále existuje Etický kodex úředníků a zaměstnanců veřejné správy, který je jakýmsi společným kodexem napříč spektrem celé veřejné správy.

V praktické části jsem se pak rozhodl naplnit druhou část cíle, a to zhodnotit význam pro samotné příslušníky a aplikaci v praxi a dále také vnímání morálních zásad občany. Jak jsem již v této práci uvedl, ke zkoumání v praktické části jsem si vybral pouze jeden bezpečnostní sbor, a to policii České republiky. Důvody k tomuto výběru jsem popsal výše. K tomuto zkoumání jsem použil formu dotazníkového šetření. Jeden z dotazníků byl určen pro příslušníky Policie České republiky a druhý pro občany České republiky. K tomu jsem si stanovil tyto hypotézy:

Hypotéza č. 1: Občané se domnívají, že policisté nedodržují zásady, hodnoty a pravidla vyplývající z Etického kodexu Policie České republiky. **Tato hypotéza nebyla potvrzena.** Z výsledků dotazníkového šetření vyplynulo, že si občané spíše myslí, že policisté Etický kodex dodržují, i když odpovídají negativněji, než policisté.

Hypotéza č. 2: Policisté se domnívají, že zásady, hodnoty a pravidla vyplývající z Etického kodexu Policie České republiky dodržovány jsou. **Tato hypotéza byla potvrzena.**

Hypotéza č. 3: Policisté by bez Etického kodexu nejednali podle zásad a v souladu s cíli v něm obsaženými. **Tato hypotéza nebyla potvrzena.** Z dotazníkového šetření určeného policistům vyplynulo, že by policisté i bez Etického kodexu jednali v souladu s jeho zásadami a cíli. To bylo potvrzeno i ze strany občanů.

Doporučení vyplývající z výše uvedených hypotéz a z mého subjektivního pohledu na danou tematiku jsou následující: k pozitivnějšímu vnímání výkonu policejní práce je třeba, aby se do povědomí občanů dostávalo více kladných informací spojených s výkonem služby Policie České republiky. To je možné podpořit buď formou medializace kladných postupů policistů nebo také formou dobré zkušenosti občanů a následným šířením jakési kladné reklamy ústní formou. Tím pádem je také důležité zvyšovat snahu ze strany policistů a dodržovat hodnoty, cíle a pravidla obsažené v Etickém kodexu. Podporou kladného vnímání policejní práce jistě klesne napětí ve společnosti alepší se spolupráce jednak mezi policisty a občany a jednak mezi policisty navzájem.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ABZ.cz: *slovník cizích slov* [online]. ABZ.cz, © 2005-2014 [cit. 2014-04-03]. Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/>

ANZENBACHER, A., *Úvod do etiky*. Praha: Academia, 2001. ISBN 80-200-0917-5.

Celní správa České republiky [online]. Generální ředitelství cel, ©2009 [cit. 2014-04-06]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/Stranky/default.aspx>

DOLISTA, J., JEŽEK, R., *Etika zaměstnance veřejné správy*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2006. ISBN 80-86708-20-9.

Etický kodex celníka [online]. Generální ředitelství cel, ©2009 [cit. 2014-04-06]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/spolecne-proti-korupci/Documents/Etick%C3%BD%20kodex%20celn%C3%ADka.pdf>

Etický kodex Policie České republiky [online]. Policie České republiky, ©2014 [cit. 2014-04-04]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/eticky-kodex-policie-ceske-republiky.aspx>

Etický kodex Úřadu pro zahraniční styky a informace [online]. Úřad pro zahraniční styky a informace ©2014 [cit. 2014-04-03]. Dostupné z: <http://www.uzsi.cz/cz/eticky-kodex.html>

Etický kodex úředníků a zaměstnanců veřejné správy [online]. Vláda české republiky, ©2009-2014 [cit. 2014-04-25]. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Etický_kodex_uredniku_a_zamestnancu_verejne_spravy.pdf

HERZOGOVÁ, Z., *Policejní etika*. Praha: Vydáno vlastním nákladem, 2003. ISBN 80-238-9984-8.

HLAVINKA, P., *Dějiny filosofie: jasně a stručně*. Praha: Triton, 2008. ISBN 9788073870157.

KRAUS, B., JÚZL, M., TANNENBERGEROVÁ, M., *Teorie výchovy*. Brno: IMS Brno, 2011. ISBN 978-80-87182-04-8

NEČASOVÁ, M., *Úvod do filozofie a etiky v sociální práci*. Brno: Masarykova univerzita Brno, 2001. ISBN 8021026731.

Policie České republiky [online]. Policie České republiky, ©2014 [cit. 2014-04-03]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/>

Portál veřejné správy [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, ©2014 [cit. 2014-04-12]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/portal/obcan/>

RADVAN E., *Úvod do Filozofie a etiky*. Brno: Institut mezioborových studií Brno, 2011.

RADVAN, E., *Úvod do filosofie*. Brno: Institut mezioborových studií Brno, 2004.

THOMPSON, M., *Přehled etiky*. Praha: Portál s.r.o., 2004. ISBN 80-7178-806-6.

Úřad pro zahraniční styky a informace [online]. Úřad pro zahraniční styky a informace ©2014 [cit. 2014-04-03]. Dostupné z: <http://www.uzsi.cz/cz/>

Zákon č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích organizační složkou státu

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

Zákon č. 17/2012 Sb. o Celní správě České republiky

SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka 1: Přehled odpovědí na otázku č. 1 dotazníku pro policisty.....</i>	<i>30</i>
<i>Tabulka 2: Přehled odpovědí na otázku č. 2 dotazníku pro policisty.....</i>	<i>30</i>
<i>Tabulka 3: Přehled odpovědí na otázku č. 3 dotazníku pro policisty.....</i>	<i>31</i>
<i>Tabulka 4: Přehled odpovědí na otázku č. 4 dotazníku pro policisty.....</i>	<i>32</i>
<i>Tabulka 5: Přehled odpovědí na otázku č. 5 dotazníku pro policisty.....</i>	<i>32</i>
<i>Tabulka 6: Přehled odpovědí na otázku č. 6 dotazníku pro policisty.....</i>	<i>33</i>
<i>Tabulka 7: Přehled odpovědí na otázku č. 7 dotazníku pro policisty.....</i>	<i>33</i>
<i>Tabulka 8: Přehled odpovědí na otázku č. 8 dotazníku pro policisty.....</i>	<i>34</i>
<i>Tabulka 9: Přehled odpovědí na otázku č. 9 dotazníku pro policisty.....</i>	<i>34</i>
<i>Tabulka 10: Přehled odpovědí na otázku č. 10 dotazníku pro policisty.....</i>	<i>35</i>
<i>Tabulka 11: Přehled odpovědí na otázku č. 11 dotazníku pro policisty.....</i>	<i>35</i>
<i>Tabulka 12: Přehled odpovědí na otázku č. 12 dotazníku pro policisty.....</i>	<i>36</i>
<i>Tabulka 13: Přehled odpovědí na otázku č. 13 dotazníku pro policisty.....</i>	<i>36</i>
<i>Tabulka 14: Přehled odpovědí na otázku č. 14 dotazníku pro policisty.....</i>	<i>37</i>
<i>Tabulka 15: Přehled odpovědí na otázku č. 15 dotazníku pro policisty.....</i>	<i>37</i>
<i>Tabulka 16: Přehled odpovědí na otázku č. 1 dotazníku pro občany.....</i>	<i>38</i>
<i>Tabulka 17: Přehled odpovědí na otázku č. 2 dotazníku pro občany.....</i>	<i>38</i>
<i>Tabulka 18: Přehled odpovědí na otázku č. 3 dotazníku pro občany.....</i>	<i>39</i>
<i>Tabulka 19: Přehled odpovědí na otázku č. 4 dotazníku pro občany.....</i>	<i>39</i>
<i>Tabulka 20: Přehled odpovědí na otázku č. 5 dotazníku pro občany.....</i>	<i>40</i>
<i>Tabulka 21: Přehled odpovědí na otázku č. 6 dotazníku pro občany.....</i>	<i>40</i>
<i>Tabulka 22: Přehled odpovědí na otázku č. 7 dotazníku pro občany.....</i>	<i>41</i>
<i>Tabulka 23: Přehled odpovědí na otázku č. 8 dotazníku pro občany.....</i>	<i>41</i>
<i>Tabulka 24: Přehled odpovědí na otázku č. 9 dotazníku pro občany.....</i>	<i>41</i>
<i>Tabulka 25: Přehled odpovědí na otázku č. 10 dotazníku pro občany.....</i>	<i>42</i>
<i>Tabulka 26: Přehled odpovědí na otázku č. 11 dotazníku pro občany.....</i>	<i>43</i>

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf 1: Srovnání odpovědí na otázku týkající se vztahů na profesionální úrovni.....</i>	44
<i>Graf 2: Srovnání odpovědí na otázku týkající se nekrytí podezření trestné činnosti</i>	45
<i>Graf 3: Srovnání odpovědí na otázku týkající se korupčního jednání.....</i>	46
<i>Graf 4: Srovnání odpovědí na otázku týkající se rovného přístupu</i>	47
<i>Graf 5: Srovnání odpovědí na otázku týkající se mlčenlivosti.....</i>	48
<i>Graf 6: Odpovědi policistů na otázku, zda se někdy stalo, že policista jednal v souladu s Etickým kodexem, ale bylo to v rozporu s jeho přesvědčením</i>	49
<i>Graf 7: Srovnání odpovědí na otázku týkající se jednání v případě neexistence kodexu.....</i>	50
<i>Graf 8: Odpovědi policistů na otázku týkající se přínosu kodexu pro policejní praxi</i>	51
<i>Graf 9: Odpovědi občanů na otázku týkající se přínosu kodexu pro policejní praxi</i>	52
<i>Graf 10: Srovnání odpovědí na otázku týkající se cílů obsažených v Etickém kodexu</i>	53
<i>Graf 11: Srovnání odpovědí na otázku týkající se hodnot obsažených v Etickém kodexu.....</i>	53

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Dotazník pro policisty

Příloha P II: Dotazník pro občany

Příloha P III: Výsledky dotazníku pro policisty

Příloha P IV: Výsledky dotazníku pro občany

Příloha P V: Etický kodex Policie České republiky

Příloha P VI: Etický kodex celníka

Příloha P VII: Etický kodex Úřadu pro zahraniční styky a informace

Příloha P VIII: Etický kodex úředníků a zaměstnanců veřejné správy

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK PRO POLICISTY

1. Jak dobře znáte Etický kodex?	
	Odpověď
1.	Velmi dobře.
2.	Dobře.
3.	Průměrná znalost.
4.	Spíše neznám.
5.	Vůbec neznám.
2. Byl/a jste s Etickým kodexem dostatečně dobře seznámen/a?	
	Odpověď
1.	Ano.
2.	Ano, ale mohlo to být lépe a podrobněji prezentováno.
3.	Průměrně.
4.	Spíše ne.
5.	Ne.
3. Jaký je Váš vztah k Etickému kodexu?	
	Odpověď
1.	Je pro mě velmi důležitý, jsou v něm obsaženy všechny důležité hodnoty a cíle policisty.
2.	Je dobře, že existuje a že se jím policisté řídí.
3.	Nevím, Etický kodex mě příliš nezajímá.
4.	Není pro mě důležitý, dával bych raději přednost vlastnímu úsudku.
5.	Myslím, že je zbytečný a že by se každý dobrý policista měl řídit svým úsudkem.
4. Dodržujete vždy Etický kodex?	
	Odpověď
1.	Ano, vždy.
2.	Ano, vždy, i když někdy bych podle svého úsudku jednal/a odlišně.
3.	Většinou ano, pouze v pár případech jsem dal/a přednost vlastnímu úsudku.
4.	Většinou ne, není v souladu s mým přesvědčením a hodnotami.
5.	Ne, nikdy.
5. Myslíte si, že vztahy ve Vašem pracovním prostředí jsou na profesionální úrovni, že jsou respektovány zásady slušného a korektního jednání a je vyloučeno jakékoliv šikanování či obtěžování ze strany spolupracovníků či nadřízených?	
	Odpověď
1.	Ano, jednoznačně.
2.	Spíše ano.
3.	V polovině případů ano.
4.	Spíše ne.
5.	Ne.
6. Myslíte si, že ve Vašem pracovním prostředí je dodržena zásada nekrytí podezření trestné činnosti kolegů a netolerování protiprávního jednání či jednání v rozporu s Etickým kodexem?	
	Odpověď
1.	Ano, nikdo takovou činnost netoleruje.
2.	Spíše ano.

3.	V polovině případů.
4.	Spíše ne, vím o tom, že se tato zásada příliš nedodrжуje.
5.	Ne, tato zásada je často porušována.
7. Stalo se někdy, že by Váš kolega jednal korupčně, případně přijal dar či jinou výhodu, jejichž přijetím by mohlo dojít k ovlivnění výkonu služby?	
	Odpověď
1.	Ne, nikdy.
2.	Spíše ne, vím jen o jednom či o dvou případech.
3.	Ano, vím o několika případech.
4.	Ano, děje se to poměrně často.
5.	Ano, je to na denním pořádku.
8. Stalo se někdy, že by Váš kolega neuplatňoval rovný přístup ke každé osobě bez rozdílu, co se týká kulturní a hodnotové odlišnosti?	
	Odpověď
1.	Ne, nikdy, rovný přístup je uplatňován vždy.
2.	Spíše ne, vím jen o jednom či o dvou případech.
3.	Ano, vím o několika případech.
4.	Ano, děje se to poměrně často.
5.	Ano, je to na denním pořádku.
9. Stalo se někdy, že by Váš kolega nezachoval mlčenlivost o informacích zjištěných při služební činnosti?	
	Odpověď
1.	Ne, nikdy, mlčenlivost je vždy zachována.
2.	Spíše ne, vím jen o jednom či o dvou případech.
3.	Ano, vím o několika případech.
4.	Ano, děje se to poměrně často.
5.	Ano, je to na denním pořádku.
10. Stalo se někdy, že jste jednal/a v souladu s Etickým kodexem, ale bylo to v rozporu s Vaším přesvědčením?	
	Odpověď
1.	Ne, nikdy, veškeré jednání je v souladu s Etickým kodexem i mým přesvědčením.
2.	Pouze ve zvláštních případech.
3.	Ano, několikrát.
4.	Ano, velmi často.
5.	Nemohu odpovědět, nejednám v souladu s Etickým kodexem.
11. Změnilo by se Vaše jednání, kdyby Etický kodex neexistoval?	
	Odpověď
1.	Ne, jednal/a bych stále stejně, podle zásad obsažených v Etickém kodexu.
2.	Minimálně, pouze ve zvláštních případech.
3.	Ano, některé věci bych řešil/a jinak.
4.	Určitě, většinu věcí bych řešil/a jinak.
5.	Ne, protože nejednám v souladu s Etickým kodexem.

12. Myslíte si, že by se změnilo jednání Vašich kolegů, kdyby neexistoval Etický kodex?	
	Odpověď
1.	Ne, jednali by stále stejně, podle zásad obsažených v Etickém kodexu.
2.	Minimálně, pouze ve zvláštních případech.
3.	Ano, některé věci by řešili jinak.
4.	Určitě, většinu věcí by řešili jinak.
5.	Ne, protože nejednají v souladu s Etickým kodexem.
13. Se kterým cílem obsaženým v Etickém kodexu se nejvíce ztotožňujete?	
	Odpověď
1.	Chránit bezpečnost a pořádek ve společnosti
2.	Prosazovat zákonnost
3.	Chránit práva a svobody osob
4.	Preventivně působit proti trestné činnosti a jiné protiprávní činnosti a potírat ji
5.	Usilovat o trvalou podporu a důvěru veřejnosti
14. Se kterou hodnotou obsaženou v Etickém kodexu se nejvíce ztotožňujete?	
	Odpověď
1.	Profesionalita
2.	Nestrannost
3.	Odpovědnost
4.	Ohleduplnost
5.	Bezúhonnost
15. Myslíte si, že je Etický kodex velkým přínosem pro policejní praxi?	
	Odpověď
1.	Ano, udává morální zásady a hodnoty, kterými by se měl každý policista vždy řídit.
2.	Ano, ale v některých situacích je obtížné dodržet každý jeho princip a zásadu.
3.	V některých případech ano a v některých ne. Záleží případ od případu.
4.	Spíše ne.
5.	Ne, každý dobrý policista by se měl řídit svým úsudkem a ne jednat na základě nějakého pokynu.

PŘÍLOHA P II: DOTAZNÍK PRO OBČANY

1. Jak dobře znáte Etický kodex Policie České republiky?	
	Odpověď
1.	Velmi dobře.
2.	Dobře.
3.	Průměrná znalost.
4.	Spíše neznám.
5.	Vůbec neznám.
2. Se kterým cílem obsaženým v Etickém kodexu by se policisté měli nejvíce ztotožňovat?	
	Odpověď
1.	Chránit bezpečnost a pořádek ve společnosti
2.	Prosazovat zákonost
3.	Chránit práva a svobody osob
4.	Preventivně působit proti trestné činnosti a jiné protiprávní činnosti a potírat ji
5.	Usilovat o trvalou podporu a důvěru veřejnosti
3. Se kterou hodnotou obsaženou v Etickém kodexu by se policisté měli nejvíce ztotožňovat?	
	Odpověď
1.	Profesionalita
2.	Nestrannost
3.	Odpovědnost
4.	Ohleduplnost
5.	Bezúhonnost
4. Myslíte si, že policisté dodržují vždy Etický kodex?	
	Odpověď
1.	Ano, vždy.
2.	Ve většině případů.
3.	V polovině případů.
4.	Většinou ne.
5.	Ne, nikdy.
5. Myslíte si, že pracovní vztahy u Policie České republiky jsou na profesionální úrovni, že jsou respektovány zásady slušného a korektního jednání a je vyloučeno jakékoliv šikanování či obtěžování ze strany spolupracovníků či nadřízených?	
	Odpověď
1.	Ano, jednoznačně.
2.	Spíše ano.
3.	V polovině případů ano.
4.	Spíše ne.
5.	Ne.

6. Myslíte si, že v pracovním prostředí policistů je dodržena zásada nekrytí podezření trestné činnosti kolegů a netolerování protiprávního jednání či jednání v rozporu s Etickým kodexem?	
	Odpověď
1.	Ano, nikdo takovou činnost netoleruje.
2.	Spíše ano.
3.	Polovina policistů tuto činnost netoleruje.
4.	Spíše ne, většina policistů tuto činnost toleruje.
5.	Ne, tato zásada je velmi často porušována.
7. Stalo se někdy ve Vašem okolí, že by policista jednal korupčně, případně přijal dar či jinou výhodu, jejichž přijetím by mohlo dojít k ovlivnění výkonu jeho služby?	
	Odpověď
1.	Ano, stalo se to mnohokrát.
2.	Ano, vím o několika případech.
3.	Ano, jednou nebo dvakrát.
4.	Ne, maximálně jednou.
5.	Ne, nikdy.
8. Setkali jste se někdy s tím, že by policista neuplatňoval rovný přístup ke každé osobě bez rozdílu, co se týká kulturní a hodnotové odlišnosti?	
	Odpověď
1.	Ano, stalo se to mnohokrát.
2.	Ano, vím o několika případech.
3.	Ano, jednou nebo dvakrát.
4.	Ne, maximálně jednou.
5.	Ne, nikdy.
9. Stalo se někdy ve Vašem okolí, že by policista nezachoval mlčenlivost o informacích zjištěných při služební činnosti?	
	Odpověď
1.	Ano, stalo se to mnohokrát.
2.	Ano, vím o několika případech.
3.	Ano, jednou nebo dvakrát.
4.	Ne, maximálně jednou.
5.	Ne, nikdy.
10. Myslíte si, že by se změnilo jednání policistů, kdyby neexistoval Etický kodex?	
	Odpověď
1.	Ne, jednali by stále stejně.
2.	Minimálně, pouze ve zvláštních případech.
3.	Ano, některé věci by řešili jinak.
4.	Určitě, většinu věcí by řešili jinak.
5.	Ano, vše by řešili jinak.

11. Myslíte si, že je Etický kodex velkým přínosem pro policejní praxi?	
	Odpověď
1.	Ano, udává morální zásady a hodnoty, kterými by se měl každý policista vždy řídit.
2.	Ano, ale v některých situacích je obtížné dodržet každý jeho princip a zásadu.
3.	V některých případech ano a v některých ne. Záleží případ od případu.
4.	Spíše ne.
5.	Ne, každý dobrý policista by se měl řídit svým úsudkem a ne jednat na základě nějakého pokynu.

PŘÍLOHA P III: VÝSLEDKY DOTAZNÍKU PRO POLICISTY

1. Jak dobře znáte Etický kodex?			
	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Velmi dobře.	8	16,67%
2.	Dobře.	20	41,67%
3.	Průměrná znalost.	19	39,58%
4.	Spíše neznám.	1	2,08%
5.	Vůbec neznám.	0	0,00%
2. Byl/a jste s Etickým kodexem dostatečně dobře seznámen/a?			
	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ano.	10	20,83%
2.	Ano, ale mohlo to být lépe a podrobněji prezentováno.	13	27,08%
3.	Průměrně.	21	43,75%
4.	Spíše ne.	4	8,33%
5.	Ne.	0	0,00%
3. Jaký je Váš vztah k Etickému kodexu?			
	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Je pro mě velmi důležitý, jsou v něm obsaženy všechny důležité hodnoty a cíle policisty.	15	31,25%
2.	Je dobře, že existuje a že se jím policisté řídí.	16	33,33%
3.	Nevím, Etický kodex mě příliš nezajímá.	4	8,33%
4.	Není pro mě důležitý, dával bych raději přednost vlastnímu úsudku.	3	6,25%
5.	Myslím, že je zbytečný a že by se každý dobrý policista měl řídit svým úsudkem.	10	20,83%
4. Dodržujete vždy Etický kodex?			
	Odpověď	Celkem	Procento

1.	Ano, vždy.	20	41,67%
2.	Ano, vždy, i když někdy bych podle svého úsudku jednal/a odlišně.	10	20,83%
3.	Většinou ano, pouze v pár případech jsem dal/a přednost vlastnímu úsudku.	18	37,50%
4.	Většinou ne, není v souladu s mým přesvědčením a hodnotami.	0	0,00%
5.	Ne, nikdy.	0	0,00%
5. Myslíte si, že vztahy ve Vašem pracovním prostředí jsou na profesionální úrovni, že jsou respektovány zásady slušného a korektního jednání a je vyloučeno jakékoliv šikánování či obtěžování ze strany spolupracovníků či nadřízených?			
	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ano, jednoznačně.	3	6,25%
2.	Spíše ano.	26	54,17%
3.	V polovině případů ano.	9	18,75%
4.	Spíše ne.	10	20,83%
5.	Ne.	0	0,00%
6. Myslíte si, že ve Vašem pracovním prostředí je dodržena zásada nekrytí podezření trestné činnosti kolegů a netolerování protiprávního jednání či jednání v rozporu s Etickým kodexem?			
	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ano, nikdo takovou činnost netoleruje.	25	52,08%
2.	Spíše ano.	20	41,67%
3.	V polovině případů.	3	6,25%
4.	Spíše ne, vím o tom, že se tato zásada příliš nedodržuje.	0	0,00%
5.	Ne, tato zásada je často porušována.	0	0,00%
7. Stalo se někdy, že by Váš kolega jednal korupčně, případně přijal dar či jinou výhodu, jejichž přijetím by mohlo dojít k ovlivnění výkonu služby?			
	Odpověď	Celkem	Procento

1.	Ne, nikdy.	41	85,42%
2.	Spíše ne, vím jen o jednom či o dvou případech.	7	14,58%
3.	Ano, vím o několika případech.	0	0,00%
4.	Ano, děje se to poměrně často.	0	0,00%
5.	Ano, je to na denním pořádku.	0	0,00%
8. Stalo se někdy, že by Váš kolega neuplatňoval rovný přístup ke každé osobě bez rozdílu, co se týká kulturní a hodnotové odlišnosti?			
	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ne, nikdy, rovný přístup je uplatňován vždy.	22	45,83%
2.	Spíše ne, vím jen o jednom či o dvou případech.	16	33,33%
3.	Ano, vím o několika případech.	10	20,83%
4.	Ano, děje se to poměrně často.	0	0,00%
5.	Ano, je to na denním pořádku.	0	0,00%
9. Stalo se někdy, že by Váš kolega nezachoval mlčenlivost o informacích zjištěných při služební činnosti?			
	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ne, nikdy, mlčenlivost je vždy zachována.	36	75,00%
2.	Spíše ne, vím jen o jednom či o dvou případech.	8	16,67%
3.	Ano, vím o několika případech.	4	8,33%
4.	Ano, děje se to poměrně často.	0	0,00%
5.	Ano, je to na denním pořádku.	0	0,00%
10. Stalo se někdy, že jste jednal/a v souladu s Etickým kodexem, ale bylo to v rozporu s Vaším přesvědčením?			
	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ne, nikdy, veškeré jednání je v souladu s Etickým kodexem i mým přesvědčením.	14	29,17%
2.	Pouze ve zvláštních případech.	18	37,50%
3.	Ano, několikrát.	16	33,33%

4.	Ano, velmi často.	0	0,00%
5.	Nemohu odpovědět, nejednám v souladu s Etickým kodexem.	0	0,00%
11. Změnilo by se Vaše jednání, kdyby Etický kodex neexistoval?			
	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ne, jednal/a bych stále stejně, podle zásad obsažených v Etickém kodexu.	15	31,25%
2.	Minimálně, pouze ve zvláštních případech.	13	27,08%
3.	Ano, některé věci bych řešil/a jinak.	20	41,67%
4.	Určitě, většinu věcí bych řešil/a jinak.	0	0,00%
5.	Ne, protože nejednám v souladu s Etickým kodexem.	0	0,00%
12. Myslíte si, že by se změnilo jednání Vašich kolegů, kdyby neexistoval Etický kodex?			
	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ne, jednali by stále stejně, podle zásad obsažených v Etickém kodexu.	10	20,83%
2.	Minimálně, pouze ve zvláštních případech.	18	37,50%
3.	Ano, některé věci by řešili jinak.	18	37,50%
4.	Určitě, většinu věcí by řešili jinak.	2	4,17%
5.	Ne, protože nejednají v souladu s Etickým kodexem.	0	0,00%
13. Se kterým cílem obsaženým v Etickém kodexu se nejvíce ztotožňujete?			
	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Chránit bezpečnost a pořádek ve společnosti	12	25,00%
2.	Prosazovat zákonnost	26	54,17%
3.	Chránit práva a svobody osob	6	12,50%
4.	Preventivně působit proti trestné činnosti a jiné protiprávní činnosti a potírat ji	4	8,33%
5.	Usilovat o trvalou podporu a důvěru veřejnosti	0	0,00%
14. Se kterou hodnotou obsaženou v Etickém kodexu se nejvíce ztotožňujete?			

	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Profesionalita	23	47,92%
2.	Nestrannost	4	8,33%
3.	Odpovědnost	18	37,50%
4.	Ohleduplnost	1	2,08%
5.	Bezúhonnost	2	4,17%
15. Myslíte si, že je Etický kodex velkým přínosem pro policejní praxi?			
	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ano, udává morální zásady a hodnoty, kterými by se měl každý policista vždy řídit.	20	41,67%
2.	Ano, ale v některých situacích je obtížné dodržet každý jeho princip a zásadu.	24	50,00%
3.	V některých případech ano a v některých ne. Záleží případ od případu.	2	4,17%
4.	Spíše ne.	1	2,08%
5.	Ne, každý dobrý policista by se měl řídit svým úsudkem a ne jednat na základě nějakého pokynu.	1	2,08%

PŘÍLOHA P IV: VÝSLEDKY DOTAZNÍKU PRO OBČANY

1. Jak dobře znáte Etický kodex Policie České republiky?			
	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Velmi dobře.	0	0,00%
2.	Dobře.	5	4,59%
3.	Průměrná znalost.	29	26,61%
4.	Spíše neznám.	59	54,13%
5.	Vůbec neznám.	16	14,68%
2. Se kterým cílem obsaženým v Etickém kodexu by se policisté měli nejvíce ztotožňovat?			
	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Chránit bezpečnost a pořádek ve společnosti	72	66,06%
2.	Prosazovat zákonnost	9	8,26%
3.	Chránit práva a svobody osob	5	4,59%
4.	Preventivně působit proti trestné činnosti a jiné protiprávní činnosti a potírat ji	12	11,01%
5.	Usilovat o trvalou podporu a důvěru veřejnosti	11	10,09%
3. Se kterou hodnotou obsaženou v Etickém kodexu by se policisté měli nejvíce ztotožňovat?			
	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Profesionalita	81	74,31%
2.	Nestrannost	7	6,42%
3.	Odpovědnost	13	11,93%
4.	Ohleduplnost	5	4,59%
5.	Bezúhonnost	3	2,75%
4. Myslíte si, že policisté dodržují vždy Etický kodex?			
	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ano, vždy.	0	0,00%
2.	Ve většině případů.	49	44,95%
3.	V polovině případů.	53	48,62%
4.	Většinou ne.	7	6,42%
5.	Ne, nikdy.	0	0,00%

5. Myslíte si, že pracovní vztahy u Policie České republiky jsou na profesionální úrovni, že jsou respektovány zásady slušného a korektního jednání a je vyloučeno jakékoliv šikanování či obtěžování ze strany spolupracovníků či nadřízených?

	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ano, jednoznačně.	0	0,00%
2.	Spíše ano.	39	35,78%
3.	V polovině případů ano.	42	38,53%
4.	Spíše ne.	27	24,77%
5.	Ne.	1	0,92%

6. Myslíte si, že v pracovním prostředí policistů je dodržena zásada nekrytí podezření trestné činnosti kolegů a netolerování protiprávního jednání či jednání v rozporu s Etickým kodexem?

	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ano, nikdo takovou činnost netoleruje.	19	17,43%
2.	Spíše ano.	31	28,44%
3.	Polovina policistů tuto činnost netoleruje.	36	33,03%
4.	Spíše ne, většina policistů tuto činnost toleruje.	20	18,35%
5.	Ne, tato zásada je velmi často porušována.	3	2,75%

7. Stalo se někdy ve Vašem okolí, že by policista jednal korupčně, případně přijal dar či jinou výhodu, jejichž přijetím by mohlo dojít k ovlivnění výkonu jeho služby?

	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ano, stalo se to mnohokrát.	0	0,00%
2.	Ano, vím o několika případech.	8	7,34%
3.	Ano, jednou nebo dvakrát.	25	22,94%
4.	Ne, maximálně jednou.	28	25,69%
5.	Ne, nikdy.	48	44,04%

8. Setkali jste se někdy s tím, že by policista neuplatňoval rovný přístup ke každé osobě bez rozdílu, co se týká kulturní a hodnotové odlišnosti?

	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ano, stalo se to mnohokrát.	2	1,83%
2.	Ano, vím o několika případech.	11	10,09%

3.	Ano, jednou nebo dvakrát.	19	17,43%
4.	Ne, maximálně jednou.	16	14,68%
5.	Ne, nikdy.	61	55,96%
9. Stalo se někdy ve Vašem okolí, že by policista nezachoval mlčenlivost o informacích zjištěných při služební činnosti?			
	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ano, stalo se to mnohokrát.	0	0,00%
2.	Ano, vím o několika případech.	11	10,09%
3.	Ano, jednou nebo dvakrát.	18	16,51%
4.	Ne, maximálně jednou.	26	23,85%
5.	Ne, nikdy.	54	49,54%
10. Myslíte si, že by se změnilo jednání policistů, kdyby neexistoval Etický kodex?			
	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ne, jednali by stále stejně.	23	21,10%
2.	Minimálně, pouze ve zvláštních případech.	33	30,28%
3.	Ano, některé věci by řešili jinak.	41	37,61%
4.	Určitě, většinu věcí by řešili jinak.	6	5,50%
5.	Ano, vše by řešili jinak.	6	5,50%
11. Myslíte si, že je Etický kodex velkým přínosem pro policejní praxi?			
	Odpověď	Celkem	Procento
1.	Ano, udává morální zásady a hodnoty, kterými by se měl každý policista vždy řídit.	41	37,61%
2.	Ano, ale v některých situacích je obtížné dodržet každý jeho princip a zásadu.	43	39,45%
3.	V některých případech ano a v některých ne. Záleží případ od případu.	4	3,67%
4.	Spíše ne.	2	1,83%
5.	Ne, každý dobrý policista by se měl řídit svým úsudkem a ne jednat na základě nějakého pokynu.	19	17,43%

PŘÍLOHA P V: ETICKÝ KODEX POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

Etický kodex Policie České republiky

Příslušníci Policie České republiky, vědomi si svého poslání, spočívajícího ve službě veřejnosti, založeného na úctě a respektu k lidským právům, vyjadřují následující principy, jež chtějí sdílet a dodržovat.

1. Cílem Policie České republiky je

- a. chránit bezpečnost a pořádek ve společnosti,
- b. prosazovat zákonnost,
- c. chránit práva a svobody osob,
- d. preventivně působit proti trestné a jiné protiprávní činnosti a potírat ji,
- e. usilovat o trvalou podporu a důvěru veřejnosti.

2. Základními hodnotami Policie České republiky je

- a. profesionalita,
- b. nestrannost,
- c. odpovědnost,
- d. ohleduplnost,
- e. bezúhonnost.

3. Závazkem Policie České republiky vůči společnosti je

- a. prosazovat zákony přiměřenými prostředky s maximální snahou o spolupráci s veřejností, státními a nestátními institucemi,
- b. chovat se důstojně a důvěryhodně, jednat se všemi lidmi slušně, korektně a s porozuměním a respektovat jejich důstojnost,
- c. uplatňovat rovný a korektní přístup ke každé osobě bez rozdílu, v souladu s respektováním kulturní a hodnotové odlišnosti příslušníků menšinových skupin všude tam, kde nedochází ke střetu se zákony,
- d. při výkonu služby jednat taktně, korektně a vhodně uplatňovat princip volného uvážení,
- e. používat donucovacích prostředků pouze v souladu se zákonem; nikdy nezacházet s žádnou osobou krutě, nehumánně či ponižujícím způsobem,
- f. nést odpovědnost za každou osobu, která byla omezena Policií České republiky na osobní svobodě,
- g. zachovávat mlčenlivost o informacích zjištěných při služební činnosti,
- h. zásadně odmítat jakékoliv korupční jednání, netolerovat tuto protizákonnou činnost u jiných příslušníků Policie České republiky, odmítnout dary nebo jiné výhody, jejichž přijetím by mohlo dojít k ovlivnění výkonu služby,
- i. zásadně se vyhýbat jakémukoliv jednání, které by mohlo být střetem zájmů

4. Závazkem vůči ostatním příslušníkům Policie České republiky je

- a. usilovat o otevřenou a partnerskou spolupráci,
- b. dbát, aby vztahy byly založeny na základě profesní kolegiality, vzájemné úcty, respektování zásad slušného a korektního jednání; jakékoliv formy šikanování a obtěžování ze strany spolupracovníků či nadřízených jsou vyloučeny,
- c. netolerovat ani nekrytý podezření z trestné činnosti jiných příslušníků Policie České republiky a trestnou činnost neprodleně oznámit; stejně tak netolerovat ani jiné jejich protiprávní jednání či jednání, které je v rozporu s Etickým kodexem Policie České republiky.

5. Osobním a profesionálním přístupem příslušníků Policie České republiky je

- a. nést osobní odpovědnost za svoji morální úroveň a svůj profesionální výkon,
- b. chovat se bezúhonně ve službě i mimo ni tak, aby důstojně reprezentovali Policii České republiky svým jednáním, vystupováním i zevnějškem.

Každý příslušník Policie České republiky, který jedná v souladu se zákonem a Etickým kodexem Policie České republiky, si plně zaslouží úctu, respekt a podporu společnosti, jejíž bezpečnost chrání i s nasazením vlastního života.

PŘÍLOHA P VI: ETICKÝ KODEX CELNÍKA

ETICKÝ KODEX CELNÍKA

Cílem naší snahy je vytvořit takovou celní správu, jejíž zaměstnanci budou, kromě samozřejmého dodržování obecně závazných právních norem a interních předpisů, vykonávat své povinnosti nestranně, důvěryhodně, zdvořile a profesionálně. Účelem etického kodexu je vytvoření jednoho ze základních kamenů, na němž je postavena činnost celní správy a její bezchybné fungování při plnění úkolů veřejné správy v oblasti celnictví. Etický kodex je pouze jeden aspekt širší strategie zaměřené na zvyšování morální úrovně všech zaměstnanců celní správy.

Při dodržování etického kodexu hraje svou roli celá řada klíčových prvků, které je třeba vzít v úvahu:

1. Osobní odpovědnost

Všichni zaměstnanci nesou odpovědnost za dodržování etického kodexu. Zejména by měli:

- vykonávat své povinnosti pečlivě, pilně, profesionálně a čestně;
- seznámit se a ztotožnit se s etickým kodexem;
- snažit se o dosažení nejvyšších etických norem, nejen minimálních požadavků určených právními předpisy;
- chovat se ke kolegům a veřejnosti zdvořile, uvědomovat si a respektovat veškerá jejich práva, povinnosti a dodržovat pravidla služební kázně;
- chovat se tak, aby se zlepšovala pověst a profesionální postavení celní správy.

Mimo to služební funkcionáři mají zvláště důležitou úlohu a musí:

- být ostatním příkladem;
- zajistit, aby byli podřízení zaměstnanci seznámeni s příslušnými právními předpisy, požadovanými normami, postupy, instrukcemi, atd.;
- podniknout příslušné kroky v těch případech, kdy zaměstnanci neplní požadované normy.

2. Dodržování zákonů

Všichni zaměstnanci celní správy dodržují zákony a ostatní právní předpisy. Zvláštní odpovědnost zaměstnanců celní správy spočívá v tom, že přestupky zakotvené v zákonech, které se týkají působnosti celní správy, a k jejichž porušení došlo ze strany zaměstnanců celní správy, se považují za nejzávažnější porušení etických norem.

Pokud se zaměstnanci domnívají, že se od nich požaduje, aby jednali nezákonně nebo takovým způsobem, který porušuje etický kodex, neprodleně to oznámí příslušnému služebnímu funkcionáři, který podnikne účinné kroky k prošetření a případnému odstranění takového jednání.

3. Vztahy s veřejností

Veřejnost očekává, že jednání se zaměstnanci celní správy budou profesionální a důvěrná. V zájmu udržení vysoké úrovně služeb v oblasti celnictví je nezbytné uplatňovat takový přístup k veřejnosti, který je založen nejen na důsledném dodržování právních norem a respektování jejich práv, ale i na zdvořilosti, ochotě a pomoci.

V zájmu důvěry veřejnosti v celní správu je nutné, aby všechny stížnosti na činnost celní správy byly rychle a objektivně prošetřeny.

Je důležité, aby zaměstnanci celní správy byli při úředním jednání nestranní. V zájmu vyhnutí se kritice, že jeden subjekt je zvýhodňován oproti jinému nebo že byla přijata nějaká odměna, je nutné zvažovat pozvání k účasti na reklamních a podobných akcích. Pokud mají zaměstnanci pochybnosti ohledně charakteru pozvání, projednají svou přítomnost na takovéto akci vždy s příslušným služebním funkcionářem.

Jakékoliv pokusy o poskytnutí neoprávněných výhod výměnou za zvláštní zacházení zaměstnanci celní správy nahlásí příslušnému služebnímu funkcionáři.

Zaměstnanci při výkonu služebních povinností nebo tehdy, mohlo-li by to být považováno za oficiální stanovisko, nekomentují nevhodným způsobem záležitosti týkající se politiky a programů vlády.

Veřejnost má právo vědět, s kým jedná. Z tohoto důvodu se očekává, že zaměstnanci budou při styku s veřejností (např. korespondenci, telefonických hovorech atd.) uvádět své jméno, popřípadě prokazovat svou příslušnost k celní správě jiným stanoveným způsobem.

4. Přijímání darů, odměn, pohoštění a slev

Při výkonu svých služebních povinností zaměstnanci nepřijímají dary, pohoštění a jiné výhody, které je možné považovat za pokus ovlivňovat jejich rozhodování.

5. Vyloučení konfliktu zájmů

Konflikt zájmů může vyplynout ze služebního styku nebo ze vztahu k rozhodnutím týkajících se osob, které mají na projednávané věci soukromé zájmy.

Pokud hrozí potenciální konflikt zájmů, informuje o tomto zaměstnanec příslušného služebního funkcionáře.

6. Mlčenlivost a využívání úředních informací

Všichni zaměstnanci mají povinnost zachovávat stanovenou mlčenlivost. Nelze zneužívat jakékoliv úřední informace k osobnímu prospěchu. Toto pravidlo se vztahuje také na veškeré dokumenty, záznamy a informace uložené v elektronické podobě.

Při zneužívání úředních informací jde zejména o:

- úniky informací;
- neoprávněné využívání informací pro osobní prospěch;
- pozměňování nebo zničení úředních záznamů a jiných dokladů získaných během výkonu služby a souvisejících s jejím řádným výkonem.

7. Využívání majetku a služeb celní správy

Mimo odůvodněné případy je zakázáno používání majetku a služeb celní správy pro soukromé účely nebo osobní prospěch.

Zaměstnanci by měli dbát na hospodárné využívání majetku celní správy a užívat svěřené prostředky k co nejefektivnějšímu plnění úkolů.

8. Pracovní vztahy

Všichni zaměstnanci by měli dbát na to, aby pracovní vztahy byly korektní, bez diskriminace a obtěžování.

Dobré pracovní vztahy jsou:

- spravedlivé a nestranné;
- bez alkoholu a narkotik – všichni zaměstnanci jsou povinni dodržovat zákaz konzumace alkoholických nebo jiných návykových látek během výkonu služby a dbát na to, aby před nástupem do zaměstnání nebyli pod vlivem těchto látek.

Vzhled všech zaměstnanců musí být profesionální. Je vhodné, aby oděv vždy odpovídal potřebám, prostředí, situaci a obecným zvyklostem. Je nutné, aby profesionální vzhled prezentovali zaměstnanci ve služebním stejnokroji a při jeho nošení dodržovali ústrojovou kázeň.

Závěr

Fakt, že některý způsob chování není uveden v etickém kodexu, nezabraňuje tomu, aby toto chování nemohlo být považováno za nepřijatelné.

Etický kodex je morálním pravidlem a vzhledem ke konstrukci našeho právního řádu není možné vyžadovat jeho dodržování pod hrozbou právní sankce. Tu nahrazuje, v případě morálních norem, které nejsou součástí práva, morální odsouzení nevhodného jednání ostatními zaměstnanci.

PŘÍLOHA P VII: ETICKÝ KODEX ÚŘADU PRO ZAHRANIČNÍ STYKY A INFORMACE

Etický kodex

Krédo ÚZSI

Úřad pro zahraniční styky a informace jako zpravodajská služba ČR se, v duchu věrnosti demokratickým hodnotám, ústavě a zákonu, při zachování lidské důstojnosti a integrity a za maximálního možného dodržování zákonnosti, zavazuje efektivně zabezpečovat včasné, objektivní a kvalitní zpravodajské informace pro ústavní činitele a orgány státní správy tak, aby sloužil národním zájmům své vlasti a spoluochraňoval tak společnost. ÚZSI usiluje o zachování a rozvíjení vysoké úrovně etiky a profesionality, usiluje o to, být elitní službou. ÚZSI slouží státu, nikoli partikulárním subjektům.

Ve znaku ÚZSI je Tacitovo „Sine ira et studio“. Toto heslo je příkazem nepředpojatosti a objektivity, je metaforou nestrannosti, rozvážného úsudku a věčnosti. V souladu s věrností vlasti a oddaností sdíleným základním hodnotám je výzvou k profesionalitě. Bez zášti a přízně musí probíhat naše činnost, bez hněvu a zaujatosti, bez předsudků a vášní.

ÚZSI chápe úkol zabezpečovat zpravodajské informace - při současném zachování bezpečnosti ve všech jejích aspektech - jako úkol primární, základní. Ostatní činnosti, které ÚZSI vyvíjí, jsou sekundární, pomocné a servisní.

Etický kodex pracovníka ÚZSI

1. Příslušník ÚZSI i jeho zaměstnanec (dále jen pracovník) se řídí zákony České republiky se zvláštním důrazem na smysl služební přísahy. Pracovník ÚZSI je loajální k demokratickým ideám právního státu a je oddán své vlasti. Uznává potřebu zpravodajské služby ve svobodné společnosti a ztotožňuje se s posláním ÚZSI. Pracovník ÚZSI se nemůže loajalitou zavázat k jiným organizacím a seskupením, která by mohla být v rozporu s jeho loajalitou k ÚZSI. Pracovník ÚZSI usiluje o růst své odborné kompetence.
2. Pracovník ÚZSI si uvědomuje, že činnost ÚZSI jako celku, obraz ÚZSI v očích vnějšího světa a jeho individuální osud jsou vzájemně propojeny. Pracovník ÚZSI se vědomě a dobrovolně ztotožňuje s faktem, že svou práci v elitní organizaci zvláštního typu, jako je zpravodajská služba demokratického státu, je zčásti omezen ve svých občanských právech a svobodách či při jejich prosazování. Proto na veřejnosti nevyjadřuje své politické postoje a názory na celospolečenské otázky, jež by za politické mohly být považovány. Pracovník ÚZSI svou přirozenou touhu po veřejném uznání či veřejné satisfakci podřizuje kázni, potřebě důvěrnosti a potřebě služby nebýt středem veřejné pozornosti. Pracovník ÚZSI si je vědom, že ÚZSI má z bezpečnostních důvodů právo přiměřeně nahlížet i do jeho soukromé sféry.

3. Pracovník ÚZSI si je vědom, že veškeré jeho chování - i v soukromé sféře - může mít dopad i na ÚZSI, a proto, zvláště při jednání za ÚZSI a při reprezentaci ÚZSI, postupuje vždy v souladu se zákony, požadavky občanské slušnosti a veřejné mravnosti, jakož i v souladu s nepsanými pravidly společenské etikety. Netaktní, předpojaté či povýšené vystupování při jednání s pracovníky součinnostních organizací veřejné správy nebo s občany je hrubým prohřeškem.
4. Pracovník ÚZSI se vyhýbá všem situacím, které by mohly vést k podezření z konfliktu zájmů. Snaží se vyhnout takovému jednání, jež by mohlo ÚZSI kompromitovat. Pracovník ÚZSI chová služební fondy a služební majetek odděleně od svých soukromých a nakládá s nimi hospodárně. Bez zvláštního schválení nesmí vstupovat do obchodních či osobních vztahů s osobami a firmami, se kterými služebně jedná a nesmí od nich přijímat dary či protislužby.
5. Pracovník ÚZSI ctí princip nezbytné znalosti „need to know“, který znamená, že ten, kdo nepotřebuje konkrétní informaci ke své práci, nesmí ji znát a naopak, kdo ke své práci tuto informaci potřebuje, znát ji musí, a to v úplnosti.
6. Pracovník ÚZSI si neustále uvědomuje, že musí mimo službu zachovávat mlčenlivost o záležitostech a informacích zevnitř ÚZSI, aniž by byly explicitně označeny jako utajované skutečnosti. (To se týká kontaktů se všemi nepovolanými osobami - včetně nejbližších osob, bývalých pracovníků ÚZSI, i úředních styků v rámci státní správy.)
7. Pracovník ÚZSI si je vědom, že pokoutní šíření neopodstatněných sdělení (klepů, fám apod.) - i uvnitř organizace - je závažným etickým a bezpečnostním prohřeškem.
8. Pracovník ÚZSI si je vědom, že výrazným či opakovaným nedodržováním uvedených pravidel se stává pro ÚZSI přítěží.

PŘÍLOHA P VIII: ETICKÝ KODEX ÚŘEDNÍKŮ A ZAMĚSTNANCŮ VEŘEJNÉ SPRÁVY

Etický kodex úředníků a zaměstnanců veřejné správy Preambule

Každý úředník a zaměstnanec veřejné správy je povinen při rozhodování dodržovat a ctít zákonnost všech postupů a rovný přístup ke všem fyzickým i právnickým osobám. Smyslem tohoto kodexu je vytvářet, udržovat a prohlubovat důvěru veřejnosti ve veřejnou správu. Účelem Etického kodexu úředníků a zaměstnanců veřejné správy (dále jen „Kodex“) je vymezit a podporovat žádoucí standardy chování úředníka a zaměstnance veřejné správy ve vztahu k veřejnosti a spolupracovníkům. Úředník a zaměstnanec veřejné správy zachovává věrnost zásadám práva a spravedlnosti vyplývajícím z evropského kulturního a historického dědictví, jedná v duchu nedotknutelných hodnot lidské důstojnosti a svobody, zachovává úctu a loajalitu k České republice, jakož i k úřadu a ostatním úředníkům a zaměstnancům veřejné správy.

Článek 1

Zákonnost

- (1) Úředník a zaměstnanec veřejné správy plní úkoly veřejné správy v souladu s ústavním pořádkem, se zákony a ostatními právními předpisy a s právem Evropské unie, jakož i s mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána.
- (2) Při plnění úkolů veřejné správy jedná úředník a zaměstnanec veřejné správy pouze v rozsahu zákonem svěřené pravomoci orgánu veřejné správy a v souladu s jejím účelem.

Článek 2

Rozhodování

- (1) V mezích zákona úředník a zaměstnanec veřejné správy vždy volí nejvhodnější řešení s ohledem na veřejný zájem a na rozhodné okolnosti konkrétního případu. Dbá na to, aby rozhodnutí nemohlo být z objektivního hlediska vnímáno jako nespravedlivé. Do práv osob úředník a zaměstnanec veřejné správy zasahuje jen za podmínek stanovených zákonem a v nezbytném rozsahu, nutném k dosažení účelu sledovaného veřejným zájmem, k jehož ochraně mu byla pravomoc svěřena.
- (2) Při volbě nejvhodnějšího postupu úředník a zaměstnanec veřejné správy respektuje v mezích právních předpisů též koncepcce, priority a cíle úřadu, jeho vnitřní předpisy a pokyny nadřazených vydané v souladu s tímto kodexem.

Článek 3

Profesionalita

- (1) Výkon veřejné správy je službou veřejnosti. Úředník a zaměstnanec veřejné správy vykonává veřejnou správu na vysoké odborné úrovni, kterou si prohlubuje průběžným studiem, s nejvyšší mírou slušnosti, porozumění a ochoty a bez jakýchkoli předsudků, v souladu se zásadou rovných příležitostí bez ohledu na barvu pleti, pohlaví, národnost, náboženství, etnickou příslušnost nebo jiné charakteristiky. Nepřipouští diskriminaci či obtěžování. Za kvalitu své práce a za rozvíjení svých odborných znalostí je osobně odpovědný a své vzdělání si studiem průběžně prohlubuje.
- (2) Úředník a zaměstnanec veřejné správy jedná korektně s ostatními spolupracovníky i se zaměstnanci jiných orgánů veřejné správy, respektuje znalosti a zkušenosti svých kolegů i jiných odborníků a účinně je využívá i pro svůj odborný růst.

(3) Ve vztahu k veřejnosti jedná úředník a zaměstnanec veřejné správy s nejvyšší mírou zdvořilosti, vstřícnosti a ochoty a bez jakýchkoli předsudků.

Článek 4

Nestrannost

(1) Úředník a zaměstnanec veřejné správy dbá na to, aby jeho rozhodování bylo objektivní, nestranné a přijaté řešení bylo vždy v souladu s veřejným zájmem. Při rozhodování nesmí úředník a zaměstnanec veřejné správy preferovat osobní či skupinové zájmy ani se nechat ovlivnit pozitivními či negativními vztahy ke konkrétním osobám. Úředník a zaměstnanec veřejné správy se zdrží také všeho, co by mohlo ohrozit důvěru v nestrannost jeho rozhodování.

(2) Ve shodných nebo podobných případech jedná úředník a zaměstnanec veřejné správy tak, aby mezi jednotlivými postupy nevznikaly rozdíly, jež není možno odůvodnit objektivními skutečnostmi, zejména konkrétními okolnostmi daného případu.

(3) Úředník a zaměstnanec veřejné správy vystupuje vůči účastníkům právních vztahů objektivně tak, aby je neuváděl v omyl o jejich právech a povinnostech, informuje je srozumitelně; veškerá hodnocení provádí profesionálně, objektivně, bez emocí a bez sledování osobního prospěchu a v souladu s právem a spravedlností.

Článek 5

Rychlost a efektivita

(1) Úředník a zaměstnanec veřejné správy vyřizuje pracovní záležitosti zodpovědně, bez zbytečných průtahů, nejpozději v zákonem stanovených lhůtách.

(2) Při plnění jemu svěřených úkolů postupuje úředník a zaměstnanec tak, aby stranám ani úřadu nevznikaly zbytečné náklady.

Článek 6

Střet zájmů

(1) Úředník a zaměstnanec veřejné správy svým jednáním předchází situacím, ve kterých by byl vystaven možnému střetu svého soukromého zájmu a zastávaného funkčního zařazení. Soukromý zájem zahrnuje jakoukoliv výhodu pro něj, jeho rodinu, blízké a příbuzné osoby a právnické nebo fyzické osoby, se kterými měl nebo má obchodní nebo politické vztahy.

(2) Úředník a zaměstnanec veřejné správy nesmí ohrozit veřejný zájem tím, že se bude odvolávat na svou pozici nebo funkci ve věcech, které nesouvisejí s plněním jemu svěřených úkolů při výkonu veřejné správy.

(3) Úředník a zaměstnanec veřejné správy se nezúčastní žádné činnosti, která se neslučuje s řádným výkonem jeho pracovních povinností nebo tento výkon omezuje.

(4) Pokud si úředník a zaměstnanec veřejné správy není jistý, zda jde o úkony slučitelné s jeho podílem na výkonu veřejné správy, projedná záležitost se svým nadřízeným.

Článek 7

Korupce

(1) Úředník a zaměstnanec veřejné správy nesmí při svém rozhodování a v souvislosti s rozhodováním přijímat ani vyžadovat dary či jiná zvýhodnění pro sebe nebo někoho jiného, popřípadě jakýmkoli jiným způsobem připustit ovlivnění plnění jemu svěřených úkolů v oblasti veřejné správy, objektivního hodnocení věci a nestranného rozhodování. Dary nebo výhody poskytované úředníku a zaměstnanci veřejné správy zaměstnavatelem tímto nejsou dotčeny.

(2) Úředník a zaměstnanec veřejné správy jedná tak, aby se při plnění jemu svěřených úkolů v oblasti veřejné správy nedostal do postavení, ve kterém by byl zavázán nebo se cítil být zavázán oplatit službu či laskavost, která mu byla prokázána.

(3) Úředník a zaměstnanec veřejné správy se vyvaruje vztahů vzájemné závislosti a nepatřičného vlivu jiných osob (klientelismus, nepotismus), jež by mohly ohrozit jeho nestrannost.

(4) Jakékoli korupční jednání nebo podezření na takové jednání, o kterém se úředník a zaměstnanec veřejné správy dozvěděl hodnověrným způsobem, je úředník a zaměstnanec veřejné správy povinen oznámit svému nadřízenému nebo orgánu činnému v trestním řízení. Dále je úředník a zaměstnanec veřejné správy povinen bezodkladně oznámit nabídnutí či získání neoprávněné výhody.

(5) Ve všech případech, kdy by mohla vzniknout pochybnost, zda úředník a zaměstnanec veřejné správy postupuje v souladu s tímto článkem, informuje úředník a zaměstnanec veřejné správy svého nadřízeného a postupuje dle jeho pokynů.

Článek 8

Nakládání se svěřenými prostředky

Úředník a zaměstnanec veřejné správy vynakládá, v souladu s právními předpisy, veškeré úsilí, aby zajistil maximálně efektivní a ekonomické spravování a využívání finančních zdrojů a zařízení, které mu byly svěřeny, jakož i služeb, které mu byly poskytnuty. S těmito svěřenými prostředky nakládá efektivně a hospodárně.

Článek 9

Mlčenlivost

(1) Úředník a zaměstnanec veřejné správy zachovává mlčenlivost o skutečnostech, které se dozvěděl v souvislosti s plněním úkolů veřejné správy, jež by mohly poškodit nebo ohrozit činnost zaměstnavatele. Povinnost mlčenlivosti se nevztahuje na skutečnosti, které zakládají podezření na korupční jednání.

(2) Úředník a zaměstnanec veřejné správy je povinen zachovat mlčenlivost o skutečnostech, které se dozvěděl při výkonu úřední činnosti, zejména o osobních údajích nebo utajovaných informacích v rozsahu stanoveném právními předpisy, pokud není této povinnosti v souladu s právními předpisy zproštěn.

Článek 10

Informování veřejnosti

Každý úředník a zaměstnanec veřejné správy poskytuje při plnění svých úkolů pravdivé a úplné informace v souladu s právními předpisy. Informace o činnosti orgánu veřejné správy, plnění jeho funkcí, jakož i další informace určené veřejnosti sděluje za orgán veřejné správy úředník a zaměstnanec veřejné správy, který je k tomu určen.

Článek 11

Veřejná činnost

(1) Úředník a zaměstnanec veřejné správy jedná při výkonu veřejné správy politicky nestranným způsobem. Úředník a zaměstnanec veřejné správy nevykonává veřejnou činnost, která by mohla narušit důvěru veřejnosti v jeho schopnost nestranně plnit úkoly veřejné správy.

(2) Úředník a zaměstnanec veřejné správy se v soukromém životě vyhýbá takovým činnostem, chování a jednání, která by mohla snížit důvěru ve veřejnou správu v očích veřejnosti nebo dokonce zavdat příčinu k ovlivňování úředníka a zaměstnance veřejné správy. Jedná tak, aby jeho chování přispívalo k dobré pověsti úřadu veřejné správy.

Článek 12

Reprezentace

- (1) Úředník a zaměstnanec veřejné správy užívá v zaměstnání oděv, který je adekvátní jeho práci a odpovídá vážnosti jeho úřadu.
- (2) Úředník a zaměstnanec veřejné správy jedná s každým ohleduplně, způsobem přiměřeným jeho sociálním schopnostem a komunikačním potřebám, a respektuje jeho individualitu. Veškerá jednání s dotčenými osobami vede úředník a zaměstnanec veřejné správy taktně a způsobem, který respektuje důstojnost těchto osob.
- (3) Úředník a zaměstnanec veřejné správy svým jednáním a vystupováním podporuje důvěryhodnost a vážnost úřadu.

Článek 13

Uplatnitelnost a vymahatelnost

Kodex navazuje na základní práva a povinnosti zaměstnanců uvedené v zákoníku práce a pracovním řádu. Zásadní porušování bude posuzováno jako porušení zákoníku práce, resp. pracovního řádu se všemi z toho vyplývajícími důsledky.

Článek 14

Závěrečná ustanovení

- (1) Úředník a zaměstnanec veřejné správy dodržuje stanovené etické zásady, aktivně podporuje etické jednání a podílí se na vytváření protikorupčního prostředí. Uvědomuje si, že selhání jednotlivce v oblasti etiky má dopad na veřejnou správu jako celek, a proto jde ostatním příkladem.
- (2) Poukáže-li úředník a zaměstnanec veřejné správy oprávněně na neetické chování, nebude mít jeho jednání negativní důsledky v pracovních vztazích.
- (3) Respektování zásad etiky je věcí profesionální cti úředníka a zaměstnance veřejné správy. Bez jejich dodržování a dodržování Kodexu nelze dostát profesionální povinnosti úředníka a zaměstnance veřejné správy.